

Nr 127.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående ny aflöningsstat för marinläkarkåren; gifven Stockholms slott den 10 mars 1911.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver sjöförsvärsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att

dels godkänna följande aflöningsstat för marinläkarkåren att tillämpas från och med år 1912:

Antal.		Kronor.	öre.	Kronor.	öre.
1	Marinöfverläkare:				
	lön	6,000	—		
	dagaflöning à 6 kronor i 365 dagar .	2,190	—	8,190	—
1	Förste marinläkare:				
	lön	4,500	—		
	dagaflöning à 5 kronor i 365 dagar .	1,825	—	6,325	—
2	D:o	—	—	12,650	—
1	Marinläkare af 1:a graden:				
	lön	3,400	—		
	dagaflöning à 4 kronor i 365 dagar .	1,460	—	4,860	—
11	D:o	—	—	53,460	—
	Arfvode till en marinläkare af 1:a graden, placerad å Oscar-Fredriksborg	—	—	500	—
16				85,985	—
	Transport	—	—	85,985	—

Antal.		Kronor.	öre.	Kronor.	öre.
	Transport	—	—	85,985	—
20	Marinläkare af 2:a graden, arfvoden à 1,800 kronor	—	—	36,000	—
10	Marinläkarstipendiater, stipendier à 900 kronor	—	—	9,000	—
	Dagtraktamente till marinläkare af 2:a graden och marinläkarstipendiater under tjänstgöring i land, förslagsvis . .	—	—	5,000	—
	Inkvarteringsbidrag, förslagsvis	—	—	7,400	—
	Ekiperingshjälp till marinläkare af 2:a graden, som utan föregående anställning vid stammen utnämnts i reserven, förslagsvis	—	—	1,000	—
	Summa kronor	—	—	144,385	—

Anmärkningar:

1:o. Marinläkare af 2:a graden och marinläkarstipendiat erhålla, då de äro kommenderade till tjänstgöring i land, förutom dagtraktamente à 7 kronor under hela tjänstgöringstiden, ett dagarfvode om 6 kronor efter fullgjord tjänstgöring i land eller till sjöss under samma kalenderår af sammanlagdt 30 dagar, hvilket sistnämnda dagarfvode dock icke utgår vid tjänstgöring i marinförvaltningen.

2:o. För marinläkare af 1:a graden ökas lönen efter 5 års tjänstgöring i samma grad med 300 kronor och efter 10 års sådan tjänstgöring med ytterligare 300 kronor.

För marinläkare af 2:a graden ökas arfvodet efter 5 års tjänstgöring i samma grad med 300 kronor.

3:o. Marinöfverläkare, förste marinläkare och marinläkare af 1:a graden, som icke åtnjuta fri bostad i kronans hus, erhålla inkvarteringsbidrag med ett efter år räknadt belopp af:

Marinöfverläkaren 1,200 kronor

Förste marinläkare vid Stockholms station . . . 1,000 »

D:o d:o vid Karlskrona station eller à kustposition 600 »

Marinläkare af 1:a graden vid Stockholms station eller i Göteborg . . . 500 »

Marinläkare af 1:a graden vid Karlskrona station
eller å kustposition 400 kronor.

4:o. Skulle det i staten bestämda antalet marinläkare af 2:a graden icke finnas fulltaligt, må de arfvoden, som i följd däraf sakna innehafvare, till så stor del, som erfordras, användas till aflöning af ett vakanserna bland marinläkarna af 2:a graden motsvarande antal marinläkarstipendiater.

5:o. De båda sjukhusläkarna vid Karlskrona station åtnjuta hvardera ett arvode af 500 kronor från anslaget till sjukvård för marinen;

dels godkänna följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att med befattning såsom förste marinläkare eller marinläkare af 1:a graden icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat eller uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registeradt, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, så framt ej uppå därom gjord framställning och efter pröfning att ifrågavarande tjänst, uppdrag eller befattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen såsom marinläkare Kungl. Maj:t finner tjänsten, uppdraget eller befattningen kunna få tillsvidare mottagas och bibehållas;

att med afseende å förhöjning af aflöningen efter viss tids innehafvande af en och samma tjänst tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor, beträffande marinläkare af 1:a graden, att innehafvaren under mera än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller på grund af förordnande annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och under villkor, beträffande marinläkare af 2:a graden, att innehafvaren med godt vitsord fullgjort den honom under ifrågavarande fem år anbefallda tjänstgöring vid marinen, samt för andra förhöjningen, där sådan för marinläkare af 1:a graden äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, som för sådan tjänsteinnehafvare ofvan angifvits, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda aflöningsförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande tjänsteinnehafvare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från det han till tjänsten utnämndes eller förordnades;

att en hvar, som tillhör marinläkarkåren, skall vid tjänstgöring i land vara skyldig att, enligt de närmare föreskrifter Kungl. Maj:t med-

delar, inom förläggningssorten och å därstädes befintligt fartyg för kortare tid utan särskild godtgörelse uppehålla jämte egen befattning äfven annan militär läkartjänst, vare sig denna omfattar personal vid flottan, kustartilleriet eller armén;

att den marinläkare, som tjänstgör å Oscar-Fredriksborgsfort eller vid i dess närhet förlagd trupp af kustartilleriet skall vara skyldig att jämte egen befattning utan särskild godtgörelse bestrida läkartjänst vid Vaxholms grenadjärregemente i enlighet med de närmare bestämmelser, som Kungl. Maj:t meddelar; samt

att en hvar, som tillhör marinläkarkåren, skall vara skyldig att vid å förläggningssorten beläget civilt sjukhus, där personer, tillhörande marinen, finnas intagna, fullgöra den tjänstgöring, som Kungl. Maj:t kan finna godt bestämma;

dels förklara,

ej mindre att, med undantag af marinöfverläkare, en hvar, som med eller efter 1912 års ingång tillträder befattning vid marinläkarkåren, skall vara pliktig att i hvad honom rör underkasta sig nyssberörda villkor och bestämmelser,

än äfven att de förutvarande innehafvarna af nu ifrågavarande befattningar, hvilka icke före viss angifven tidpunkt anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner;

dels ock för tillämpning af omförmälda aflöningsstat i riksstaten för år 1912 höja anslaget till aflöning för flottans kårer och stater, hvilket nu utgör 5,725,947 kronor samt uti den till Riksdagen innevarande år afgifna statsverkspropositionen med en föreslagen höjning af 82,872 kronor beräknats till 5,808,819 kronor, med ytterligare 23,800 kronor eller sålunda i riksstaten för år 1912 uppföra ifrågavarande anslag med 5,832,619 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

H. von Krusenstierna.

*Utdrag af protokollet öfver sjöförsvarsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10
mars 1911.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
Statsråden: HEDERSTIERNA,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
MALM,
LINDSTRÖM,
NYLANDER,
VON SYDOW,
VON KRUSENSTIERNA.

Efter gemensam beredning inom landtförsvars- och sjöförsvarsdepartementen yttrade chefen för sistnämnda departement, statsrådet von Krusenstierna därefter:

Då den nuvarande organisationen af fältläkarkåren icke syntts i allo tillfredsställande, har frågan om en omorganisation af denna kår under de senaste åren varit föremål för utredning. Sakkunniga, hvilka på grund af nådigt bemyndigande till ett antal af fem tillkallats för att inom landtförsvarsdepartementet biträda med verkställande af dylik utredning, afgåvo den 30 juli 1908 förslag i ämnet. Sedan yttranden, som med anledning af nämnda förslag infordrats från vederbörande myndigheter, inkommit samt jämväl 1907 års försvarskommitté uttalat sig i frågan,

blefvo med stöd af nådigt bemyndigande fyra af de sakkunniga under december månad nästlidet år ånyo tillkallade för att inom landtförvarsdepartementet biträda med utarbetande af slutligt förslag rörande fältläkarkårens omorganisation.

Då chefen för landtförvarsdepartementet den 13 sistlidne januari underställde Eders Kungl. Maj:ts pröfning ärendet angående reglerandet af utgifterna under riksstatsens fjärde hufvudtitel för år 1912, uttalade bemålde chef, att frågan om omorganisation af fältläkarkåren, hvilken fråga trängde till lösning, syntes vara af beskaffenhet att böra göras till föremål för särskild proposition till Riksdagen samt att han hade för afsikt att inom kort få återkomma till densamma. I enlighet med hemställan af chefen för landtförvarsdepartementet behagade Eders Kungl. Maj:t uti innevarande års statsverksproposition under fjärde hufvudtiteln hos Riksdagen göra framställning i fråga om de medel, som skulle krävas under år 1912 för genomförande af en omorganisation enligt de sakkunnigas förslag.

På framställning af mig fann Eders Kungl. Maj:t nämnda den 13 januari godt bemyndiga chefen för sjöförvarsdepartementet att tillkalla högst fyra sakkunniga jämte en sekreterare för att inom sistnämnda departement ej blott biträda med utredning af frågan, huruvida och i hvad mån de förslag, som af de sakkunniga inom landtförvarsdepartementet afgifvits beträffande fältläkarkårens omorganisation, kunde betinga förändring i aflönings- och tjänstgöringsvillkoren m. m. för marinläkarkårens personal, utan äfven afgifva yttrande rörande ett af sistnämnda sakkunniga förordadt gemensamt upprätthållande af läkarvården vid Vaxholms kustartilleri- och grenadjärregementen.

Med stöd af ifrågavarande bemyndigande tillkallade jag den 14 sistlidne januari såsom sakkunniga i ämnet numera konteramiralen G. Dyrssen, marinöfverläkaren, med. d:r K. L. Rudberg, professorn vid Karolinska institutet, med. d:r J. H. Åkerman och ledamoten af Riksdagens Andra kammare, med. d:r K. E. O. Kjellberg, hvarjämte marinläkaren af 1:a graden, med. lic. L. G. E. Nilson förordnades att tjänstgöra såsom de sakkunnigas sekreterare; och hafva dessa sakkunniga den 15 nästlidne februari afgifvit utredning och yttrande i de till dem sålunda hänskjutna frågor. Marinförvaltningen har därefter den 18 februari afgifvit infordradt underdånigt utlåtande öfver de sakkunnigas utredning och yttrande.

Jag anhåller få erinra, att Eders Kungl. Maj:t förut denna dag, uppå föredragning af chefen för landtförvarsdepartementet, beslutit till Riksdagen aflåta proposition om omorganisation af fältläkarkåren i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det förslag, som den 14 januari 1911 slut-

ligen afgifvits af de sakkunniga inom landtförvarsdepartementet (i det följande betecknade med fältl.-sakkunniga).

Innan jag ingår på en redogörelse för de föreliggande förslagen till förändringar med afseende å respektive marinläkarkåren och fältläkarkåren, anhåller jag få lämna en kortfattad fränställning af dessa kårers nuvarande organisationer m. m., därvid jag rörande marinläkarkåren följer den öfversikt härutinnan, som upptagits af de sakkunniga beträffande denna kår (i det följande betecknade med marinl.-sakkunniga) uti deras omförmälda utredning.

Marinläkarkåren erhöll sin organisation fastställd genom beslut af 1902 års riksdag. Antalet befattningar vid kåren bestämdes då till 38, med följande fördelning i tjänstegrader, nämligen 2 förste marinläkare, 7 marinläkare af 1:a graden, 20 marinläkare af 2:a graden och 10 marinläkarstipendiater. Den ene af de 2 förste marinläkarna skulle på förordnande sköta befattning såsom marinöfverläkare eller chef för kåren. Omförmälda personal var afsedd endast för läkarvården vid flottan, hvaremot särskilda läkare funnos anställda vid kustartilleriet.

*Marinläkar-
kårens
samman-
sättning.*

Men genom beslut af 1906 års riksdag öfverfördes kustartilleriets läkare till marinläkarkåren, hvarvid den Vaxholms kustartilleriregemente tillhörande regementsläkarbefattningen ändrades till en förste marinläkartjänst och de 2 förste bataljonsläkarna vid kustartilleriet, placerade en vid hvarterda kustartilleriregementet, ingingo i kåren såsom marinläkare af 1:a gr. 1906 års riksdag lämnade vidare anslag till ytterligare 2 marinläkarbefattningar af 1:a gr. för respektive Kungsholmsfort invid Karlskrona och Fårösunds kustposition. Ännu en sådan tjänst tillkom genom beslut af 1907 års riksdag, som beviljade lön på stat för en marinläkare af 1:a gr. med tjänstgöring vid Älfsborgs fästning.

Marinöfverläkartjänsten uppfördes såsom särskild befattning på ordinarie stat i och med det marinförvaltningens omorganisation i enlighet med 1909 års riksdags beslut gick i verkställighet.

Utöfver hvad nu nämnts hafva nya befattningar ej tillkommit vid marinläkarkåren sedan dess nybildande; och utgöres följaktligen kårens personal enligt nuvarande stat af:

marinöfverläkare	1
förste marinläkare	3
marinläkare af 1:a gr	12
» » 2:a »	20
marinläkarstipendiater	10
Summa	46

En marinläkarkår i flottans reserv organiserades samtidigt med den ordinarie marinläkarkåren och med motsvarande tjänstebefattningar, marinöfverläkare dock undantagen. Rekryteringen af denna reserv har sedan alltjämt fortgått.

Marinläkarbefattningarna hafva följande mot de militära graderna vid flottan svarande tjänsterang:

marinöfverläkare kommendör
 förste marinläkare kommendörkapten af 1:a graden
 marinläkare af 1:a gr. kapten
 » » 2:a » löjtnant
 marinläkarstipendiat (med. kand.) underlöjtnant.

Marinläkarstipendiat, som aflagt med. lic. examen, har värdighet lika med löjtnant, dock »efter yngste innehafvaren af samma tjänstegrad vid flottan eller armén».

Anställning. Marinöfverläkaren, förste marinläkarna och marinläkarna af 1:a gr. utnämnas af Konungen medelst fullmakt till respektive befattningar. Marinläkarna af 2:a gr. förordnas af Konungen för tio år i sänder. Hvad slutligen marinläkarstipendiaterna beträffar, antagas de för tre år af medicinalstyrelsen.

Aflöning. De ordinarie aflöningsförmånera för marinläkarkårens personal utgå med följande belopp:

B e f a t t n i n g .	Lön.	Dag- aflöning.	Inkvar- terings- bidrag.*	Arfvode.	Stipen- dium.	Summa pr år.
Marinöfverläkare	6,000	2,190	1,200	—	—	9,390
Förste marinläkare	3,400	1,825	600 (1,000)	—	—	5,825
Marinläkare af 1:a gr.	2,400	1,460	400 (500)	—	—	4,260
» » 2:a gr.	—	—	—	1,500	—	1,500
Marinläkarstipendiat	—	—	—	—	900	900

* De inom parentes upptagna siffrorna angifva inkvarteringsbidragens storlek i Stockholm eller Göteborg. En del befattningshafvare erhålla bostad in natura i stället för inkvarteringsbidrag.

Skulle det i staten upptagna antalet marinläkare af 2:a gr. ej vara fulltaligt, användas de lediga arfvodena till aflöning åt motsvarande antal stipendiater.

Inom marinläkarkåren förekomma följande ålderstillägg:

Befattning.	Efter 5 års tjänst.	Efter 10 års tjänst.	Summa.
Förste marinläkare	600	—	600
Marinläkare af 1:a gr. . . .	500	500	1,000
» » 2:a gr. . . .	300	300	600

Till hvardera af de två såsom sjukhusläkare vid flottans sjukhus i Karlskrona tjänstgörande marinläkarna utgår ett årligt arvode å 500 kronor från anslaget till sjukvård för marinen.

Då marinläkare af 2:a gr. och marinläkarestipendiater äro kommanderade till tjänstgöring i land, åtnjuta de dagtraktamente af 7 kronor.

Vid kommenderingar ombord eller till sjöss utgår dagaflöning med sjötillägg eller s. k. sjöaflöning jämte dietpenningar enligt nedanstående tabell. Sjötillägget utgör 50 % af dagaflöningen i land.

B e f a t t n i n g.	Sjö- aflöning.	Dietpen- ningar.
Marinöfverläkare	9—	5—
Förste marinläkare	7·50	5—
Marinläkare af 1:a gr.	6—	3—
» » 2:a gr.	10·50	3—
Marinläkarstipendiat	10·50	3—

Till reserven hörande marinläkare uppbär för den tid, han är kommanderad till tjänstgöring, lön eller arvode samt dagaflöning, dagtraktamente eller sjöaflöning jämte dietpenningar i likhet med motsvarande befattning vid stammen.

Af tabellerna framgår, att de ordinarie aflöningsförmånera för de tre högre tjänstebefattningarna äro uppdelade i lön, dagaflöning och inkvarteringsbidrag i likhet med hvad som är fallet vid de öfriga kårerna inom flottan. Marinöfverläkaren har kommendörs aflöningsförmåner, förste

marinläkare har kaptens af 1:a kl. lön och kommendörkaptens dagaflöning och marinläkare af 1:a gr. kaptens af 2:a kl. lön och dagaflöning. Marinläkare af 2:a gr. och marinläkarstipendiater, som ej äro ständigt tjänstgörande, åtnjuta arfvode och stipendium. Då den tjänstgöring till lands, till hvilken de beordras, i de allra flesta fall är förlagd utom boställsorten (inskrifningsresor i sjörullföringsområdena, kommenderingar å fort och kustpositioner m. m.), är deras dagtraktamente satt till 7 kronor.

Hvad beträffar ålderstilläggen, så kommer förste marinläkare efter 5 års tjänstetid upp till kommendörkaptens af 2:a gr. lön och marinläkare af 1:a gr. efter 10 tjänsteår till kaptens af 1:a kl. Marinläkarna af 2:a gr. uppnå efter 10 år en slutaflöning af 2,100 kronor.

Sjötillägg och dietpenningar äro bestämda i enlighet med motsvarande militära grader för de tre högre tjänstebefattningarna. Det bör observeras, att reglementet för marinen hvarken för marinöfverläkare eller förste marinläkare upptager några tjänstebefattningar till sjöss eller ombord, hvadan bestämmelserna angående sjöaflöning och dietpenningar för dessa tjänsteinnehafvare endast kunna vara afsedda för sådana fall, då de af särskild anledning, såsom t. ex. inspektion eller annat speciellt uppdrag, kunna behöfva vara embarkerade någon kortare tid. Marinläkare af 1:a gr. göra någon gång tjänst som stabsläkare å eskader eller större sjöstyrka (under 5-årsperioden 1904—08 i 3 fall, mellan 5 mån. 9 dagar och 2 mån. 23 dagar). Den vid tjänsteresor i land utgående ersättningen enligt gällande resereglemente tillsammans med då erhållen dagaflöning öfverstiger summan af sjöaflöning och dietpenningar för ofvannämnda befattningar. För marinläkare af 2:a gr. och marinläkarstipendiater utgår sjöaflöningen med 10⁵⁰ kronor per dag, utgörande 50 % förhöjning af dagaflöningen vid tjänstgöring i land. De äro under sjötjänsten afskurna från hvarje möjlighet till privatpraktik. Dietpenningarna äro för dem lika med marinläkares af 1:a gr.

Pensionering.

Pensioneringen är likaledes ordnad efter samma grunder som för öfriga kårer. För erhållande af pension med fyllnadspension erfordras 30 tjänsteår i statens tjänst, inbetalda afgifter till flottans pensionskassa samt följande uppnådda lefnadsåldrar: för marinöfverläkare och förste marinläkare 60 år och för marinläkare af 1:a och 2:a gr. 55 år, dock med rättighet att därutöfver kvarstå i 3 år, hvarigenom de faktiska pensionsåldrarna blifva resp. 63 och 58 år.

Pensionen beräknas till 80 % af den fasta lönen eller arfvodet, hvarvid uti de befattningar, där ålderstillägg förekomma, intjanta sådana få räknas till den fasta lönen eller arfvodet.

Sammanlagda beloppen af pension med fyllnadspension uppgå för de ordinarie befattningarna:

Marinöfverläkare	till 4,800 kr.
Förste marinläkare med ålderstillägg	» 3,200 »
» utan »	» 2,720 »
Marinläkare af 1:a gr. med 2 ålderstillägg	» 2,720 »
» » » » 1 »	» 2,320 »
» » » » utan »	» 1,920 »

För den händelse marinläkare af 2:a graden skulle söka och erhålla upprepade tioårsförordnanden intill uppnådd 58 års lefnadsålder, har han äfvenledes rätt till 80 % af arfvodet såsom pension, en bestämmelse som dock endast i undantagsfall torde få praktisk tillämpning.

Hvad beträffar reserven, så tillerkännes dem, som efter minst 3 års stamanställning och före uppnådd pensionsålder eller före utgången af den tid för hvilken de äro förordnade eller antagna afgått från anställningen samt ingått och kvarstått uti reserven tillsammans med tjänstetiden i stammen minst 20 år, vid uppnådda 55 lefnadsår en årlig pension af 500 kr. Den pensionerade ordinarie personalen, som afgått vid inträdd pensionsålder, är för åtnjutande af pension och fyllnadspension förpliktad kvarstå i reserven 2 år.

Marinöfverläkaren är chef för marinläkarkåren i stammen och reserven samt har i denna egenskap att handlägga ärenden rörande anställning, befordran, kommanderingar, tjänstledighet, afsked m. m. Han verkställer själf kommandering af personal ur reserven. *Marinöfverläkaren* utöfvar under marinförvaltningen och delvis under medicinalstyrelsen högsta inseendet öfver hälso- och sjukvården vid marinen, afgifver däröfver årligen berättelse till Konungen med framställning af förslag till sådana förbättringar, som ej ligga inom hans egen befogenhet, verkställer årliga inspektioner af till hans område hörande inrättningar såväl vid flottans stationer som kustartilleriets regementen och positioner samt handlägger mobiliseringsärenden enligt särskildt därför utfärdade bestämmelser.

Tjänsteåligganden.
Marinöfverläkare.

Marinöfverläkaren biträder vidare medicinalstyrelsen vid behandlingen af ärenden rörande marinen med rätt att deltaga i öfverläggningen och få sin mening till protokollet antecknad.

Slutligen är *marinöfverläkaren* chef för marinförvaltningens sanitetsafdelning, och åligger det honom såsom sådan dels att bereda och föredraga dithörande ärenden, d. v. s. angående hälso- och sjukvården, därför afsedd utredning och materiel, tekniska granskningar och utarbetande af statistik, dels att verkställa den s. k. tekniska revisionen af sanitetsafdelningen tillhörande räkenskaper, dels att noga följa med framstegen på det navalhygieniska området samt att tillsammans med annan afdelningschef

deltaga i beredningen af ärenden, där hans speciella sakkunskap är behöflig, såsom t. ex. angående proviant, nybyggnader, fartygsinredning etc.

Förste marin- Af förste marinläkarna tjänstgöra två å flottans stationer och en å
läkare och Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning. Marinläkarna af 1:a gr. äro lika
marinläkare ledes fördelade mellan stationerna och kustartilleriet. Å de förra tjänst-
af 1:a graden. göra sju, vid det senare fem. På grund af olikheten i tjänsteåliggandena vid
de olika vapnen torde det för öfverskådlighetens skull vara bäst att be-
handla dem hvar för sig.

Vid flottan i Vid hvar och en af flottans stationer i Karlskrona och Stockholm
land tjänst- tjänstgör en *förste marinläkare* såsom förste läkare. Honom åligger att
görande lä- närmast under stationsbefälhafvaren utöfva tillsyn öfver samt ansvara för
kare. hälso- och sjukvårdens behöriga handhavande såväl å stationen själf som
Förste marin- å dess fartyg, minpositioner och befästningar. Han är förman för öfriga
läkare. å stationen anställda marinläkare och afgifver till stationsbefälhafvaren
förslag om deras placering i olika tjänstebefattningar. Förste läkaren om-
händerhafver stationens läkareuppbörd, bestående af utredningsartiklar
för sjukvården å sjukvårdsinrättningarna i land, å fartygen och å kust-
positionerna samt är ansvarig för denna uppbörds behöriga redovisning
och utanordningar därifrån. Han för expedition med diarium etc. öfver
ankomna och afgående handlingar och har att yttra sig i samtliga å sta-
tionen förefallande frågor, där läkares sakkunskap påkallas och som
till honom hänskjutas. Förste läkaren afgifver: till stationsbefälhaf-
varen rapport om sjukförhållandet under sistförflutna månad samt årligen
förslag till disponering af för stationens sjukvård anslagna medel äfvensom
till marinöfverläkaren årligen sjukförslag enligt särskilda föreskrifter jämte
rapport om hvad som i vetenskapligt afseende kan vara förtjänt af upp-
märksamhet. Dessutom äger han att kvartalsvis granska och bestyrka
stationens apoteksräkningar.

Utom nu anförda åligganden är förste läkaren i Karlskrona chef för flottans därvarande sjukhus och handhafver såsom sådan den administra- tiva och ekonomiska ledningen af sjukhuset, uppgör i enlighet med regle- mentets bestämmelser fördelningen mellan sjukhusläkarna med afseende på tjänstgöring och sjukvårdsmanskapets undervisning samt öfvervakar den sistnämnda, antager och afskedar sjuksköterskor, betjäning och daglönare samt tillser att sjukhusintendenten fullgör sina skyldigheter. Beträffande vid Karlskrona station anställd tandläkare afgifver förste läkaren förslag till såväl platsens besättande som ordnandet af tandläkarens göromål.

Hvad beträffar Stockholms station, så äger där tjänstgörande förste läkare utöfver hvad som anförts att uppehålla marinöfverläkarens befatt- ning under dennes tjänstledighet eller frånvaro. Vid sidan af den ordinarie

uppbörden omhänderhafver och redovisar han äfven för en omfattande utredning till för mobilisering afsedda lasarets- och sjuktransportfartyg. Dessutom bestrider han till kasernläkaretjänsten hörande göromål (se nedan kasernläkaren i Karlskrona) med undantag af en mindre del af därtill hörande undervisning och besiktningar för kassation. Antalet undersökta och behandlade i Stockholms kaserner och varf uppgår till omkring 60 dagligen och rekrytundersökningarna till i medeltal 600 pr år.

Den speciella sjukvården å stationerna bestrides af *marinläkarna af 1:a gr.* efter fördelning, som af Konungen i kommandoväg bestämmes, sedan stationsbefälhafvarna efter förste läkarnas hörande upprättat förslag och marinöfverläkaren däröfver yttrat sig. Vid förfall för förste läkaren eller under hans tjänstledighet kommenderas den till turen äldste marinläkaren af 1:a gr. såsom hans vikarie. Marinläkare af 1:a graden.

Af de 5 å Karlskrona station placerade marinläkarna af 1:a gr. äro 2 sjukhusläkare, 2 distriktsläkare och 1 kasernläkare.

Hvad beträffar sjukhusläkarna, så framgår omfattningen af deras göromål med afseende på sjukvården af följande siffror. Flottans sjukhus i Karlskrona inrymmer 210 sängar jämte 25 å 30 sängar i det s. k. gamla sjukhuset. Af de förstnämnda ingå 70 i kirurgiska och 140 i medicinska afdelningen. Å den kirurgiska afdelningen uppgår årliga patientantalet till omkring 500 samt operationerna till i medeltal 230, och där vårdas förutom rent kirurgiska fall äfven ögon- och öronsjukdomar. Å medicinska afdelningen uppgår årliga patientantalet till omkring 900, och där vårdas förutom invärtes fall, veneriska och hudsjukdomar, sinnessjukdomar och, då det s. k. »gamla sjukhuset» därför varit disponibelt, äfven sporadiska fall af epidemisk natur. Underläkare finnas ej, utan hafva sjukhusläkarna att själfva ombesörja löpande expeditionsgöromål, journalföring och afgifvande af rapporter. Den ene sjukhusläkaren förestår den kirurgiska, den andre den medicinska afdelningen och äro de, hvar och en å sin afdelning, ansvariga för sjukvården och ordningen. Sjukhusläkarna äga att förrätta morgon- och aftonrond, kontrollera utspisning och portionsantal, intaga och utskrifva patienter, utfärda behöriga intyg, ansvara för instrument- och laboratorieutredningar samt ombesörja rekvisition af förbrukningsartiklar för afdelningarna. Enligt uppgjord fördelning meddela sjukhusläkarna undervisning till flottans samtliga sjukvårdsmanskaper och en del af kustartilleriets, för hvilket ändamål omkring 8 kurser årligen hållas. I egenskap af veckohafvande åligger det dem vidare att turvis ansvara för att olycksfall och hastigt insjuknade omedelbart kunna mottagas å sjukhuset. Den till tjänsteåren äldre sjukhusläkaren är i förste läkarens fränvaro sjukhusets chef och den yngre handhafver förekommande besiktningar

af upphandlade förnödenheter och förbrukningsartiklar. Det torde böra anmärkas, att sjukhusläkarebefattningarna förutsätta specialutbildning i resp. kirurgi och invärtes medicin jämte sjukhushygien.

I Karlskrona två sjukvårdsdistrikt, hvilkas omfattning af stationsbefälhafvaren på förste läkarens förslag bestämmes, ombesörja 2 marinläkare af 1:a gr. sjukvården. All inom distriktet boende personal vid flottan från officerare och vederlikar till manskap och daglönare äga rättighet att vid iråkad sjukdom efter omständigheterna antingen påkalla besök af eller själfva å mottagningstiden konsultera distriktsläkarna. Sammanlagda personalstyrkan uppgick 1910 i Karlskrona till 4,600 man. Af dessa bo dock ett växlande antal till omkring 1,500 i kasernerna och äga sålunda ej rätt till vård i distriktet. Medeltalen i kvarter vårdade sjuka uti distrikten uppgå till resp. 36 och 39 sjuka pr dag. Distriktsläkarna äga att till sjukhuset inremittera fall, som därstädes behöfva vård. De föra löpande sjukjournaler och afgifva månads- och årsrapporter enligt särskilda föreskrifter. Utom anförda åligganden afses distriktsläkarna för tjänstgöring å det endast vid större epidemier i anspråk tagna epidemisjukhuset å Stumholmen om 80 sängar. Vid större sjuklighet eller epidemier är distriktssjukvården än mer kräfvande och fordrar f. ö. under vanliga förhållanden ett öfvervakande af att tillfrisknade ej under föregifvande af fortsatt sjukdom undanhålla sig tjänstgöring.

Kasernläkaren i Karlskrona åligger: att dagligen förrätta sjukmönstring och handhafva sjukvården å följande ställen: sjömanskårens kasern med onkr. 1,000 man, skeppsgossekårens kasern med omkr. 420 gossar, varfvet (endast söckendagar) med 1,500 arbetare. Därvid undersökas de, som sjukanmäla sig, fall af allvarligare natur remitteras till sjukhuset, sådana, som kunna vårdas å kasernernas sjukrum (med omkring 6 platser i hvarje), sjukskrifvas och vårdas där och öfriga behandlas polikliniskt samt befrias helt eller delvis från tjänstgöring. Öfver denna sjukvård i kasernerna för kasernläkaren löpande sjukjournal. Till densamma äro, utom i kasernen och å varfvet boende eller tjänstgörande personal äfven de berättigade, som för genomgående af skolor eller såsom befäl om dagarna äro kommanderade därstädes men hafva sin bostad i kvarter och sålunda äfven äga rättighet att rådfråga distriktsläkarna. Om sjukdomsfall i kasernen och å varfvet inträffa mellan sjukmönstringarna, äger kasernläkaren att på kallelse infinna sig därstädes. Han verkställer undersökningarna af rekryter för sjömanskåren, uppgående till 370 i medeltal per år, för hvilket ändamål bestämd tid är anslagen. Kasernläkaren omhänderhafver vidare undersökningen vid nyantagning af skeppsgossar, c:a 175 per år, läkarebesiktningar å inkommande beväringmän, efterbesiktningar å till stations-

tjänst uttagna sådana, besiktningar och sundhetsmönstringar med på expedition utgående eller därifrån hemkommande manskap, revaccinationer af nyantagna skeppsgossar, rekryter och nyinkomna beväringmän, undervisningen i hälso- och förbandslära vid sjömanskåren med 5 å 6 kurser per år samt tjänstgör såsom läkare vid årsmönstringar med de militära kårerna och karlskrifning af skeppsgossar. Kasernläkaren omhänderhafver och redovisar för kasernsjukrummens utredning och utöfvar inseende öfver kasernernas hygieniska inrättningar.

De å Stockholms station placerade marinläkarna af 1:a gr. tjänstgöra såsom läkare, en hvar i ett af de två sjukvårdsdistrikt, uti hvilka staden är indelad. Deras åligganden och tjänstgöring äro desamma som å Karlskrona station med undantag för hvad som gäller flottans därvarande epidemisjukhus och att de dessutom i Stockholm bestrida en del af undervisningen med sjömanskåren i hälso- och förbandslära samt förrätta för kassation behöfliga läkarebesiktningar å manskap. Medeltalet i kvarter sjukskrifna inom distriktet är i Stockholm 25 å 30 pr dag och totala personalstyrkan år 1910 å station 2,100 man. Då hufvudparten af personalen bor i utkanterna, tager distriktssjukvården i Stockholm på grund af de långa afstånden mycken tid i anspråk.

De å kustartilleriet placerade marinläkarna hafva följande tjänstgöringsåligganden:

Vid kustartilleriet tjänstgörande läkare.

Förste marinläkare.

Förste marinläkaren vid Vaxholms kustartilleriregemente har i tillämpliga delar närmast under regementschefen samma skyldigheter som förste läkarna å flottans stationer under stationsbefälhafvarna. Beträffande Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning är han på alldeles samma sätt ställd närmast under kommandanten eller artilleribefälhafvaren därstädes med afseende på ansvaret för hälso- och sjukvården. Vid mobilisering har han den ansvarsfulla posten som fästningsläkare omedelbart under kustartillerigeneralen. Till marinöfverläkaren står förste marinläkaren i Vaxholm likaledes beträffande rapporter i samma förhållande som en förste läkare å flottans stationer. I likhet med dessa är han vidare förman för vid regementet och å fästningen placerade öfriga läkare samt handhafver och redovisar för den för Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning afsedda omfattande uppbörden. Med hänsyn till å denna fästning befintligt sjukhus om 25 sängar intager han i tillämpliga delar samma ställning som förste läkaren i Karlskrona till därvarande flottans sjukhus samt är dessutom själf sjukhusläkare. Slutligen bestrider förste marinläkaren i Vaxholm de kasernläkare vid flottans station tillkommande åliggandena med afseende å Vaxholms fästning och stad förlagd styrka af kustartilleriet uppgående

till i genomsnitt 500 man d. v. s. daglig sjukmönstring, rekrytundersökningar, undervisning af manskap, förekommande läkarbesiktningar, sundhetsmönstringar och revaccinationer samt f. ö. äfven sjukvården i kvarter.

Marinläkare
af 1:a gr.

Af de 5 å kustartilleriet placerade *marinläkarna af 1:a gr.* tjänstgör en såsom äldste läkare vid Karlskrona kustartilleriregemente och fästning, härutinnan likställd med förste marinläkaren i Vaxholm. Då emellertid förste läkaren å flottans station i Karlskrona, dels vid mobilisering tjänstgör som fästningsläkare och f. ö. handhafver sjukvårdsuppbörden för därvarande kustpositioner, äger äldste läkaren vid Karlskrona kustartilleriregemente endast att till förste läkaren vid därvarande station afgifva förslag i dithörande frågor med afseende på fästningen. Då vidare flottans sjukhus mottager kustartilleriets sjuke, inskränker sig äldste läkarens i Karlskrona åligganden med afseende på den speciella sjukvården till hvad som för kasernläkare är sagdt beträffande den i Karlskrona och Oskarsvärn förlagda styrkan om i genomsnitt omkr. 800 man. Han har f. ö. att äfven bestrida sjukvården af i kvarter boende, därtill berättigad personal.

Den å Kungsholmens fort placerade och boende marinläkaren af 1:a gr. bestrider dessutom sjukvårdsgöromålen å Hästholmens fort jämte andra till Kungsholmen hörande kustpositioner, som ligga utanför Karlskrona på relativt betydliga afstånd från hvarandra. Beträffande den tidvis till 770 man uppgående truppen har han i tillämpliga delar samma tjänståligganden som kasernläkare och äger därjämte det omedelbara ansvaret för allmänna hälsovården inom ofvannämnda fort och positioner.

De tre öfriga vid kustartilleriet tjänstgörande marinläkarna af 1:a gr. äro placerade på resp. Oscar-Fredriksborgs fästning med en tidvis ända till 1,000 man uppgående styrka af kustartilleriet, å Fårösunds kustposition och å Älfsborgs fästning med mindre styrkor. Deras tjänsteåligganden och ställning är analog med hvad som anförts beträffande läkaren å Kungsholmens fort.

Vid inträffande förfall för innehafvare af samtliga anförda marinläkaretjänster kommenderas af Konungen annan personal ur marinläkarkåren såsom vikarier efter förslag af marinöfverläkaren. På samma sätt kommenderas *marinläkare af 2:a gr.* och *marinläkarstipendiater* till öfrig tjänstgöring i land, såsom till de årliga resorna för inskrifning af bevärning inom sjörullförlingsområdena, marinläkarkurser, tjänstgöring i marinförvaltningen jämte tillfälliga läkarbesiktningar m. m.

Ombord
tjänstgörande
läkare.

Marinläkarna af 2:a gr. och marinläkarstipendiaterna äro afsedda för kommenderingar ombord, hvarjämte äfven marinläkare af 1:a gr. emellanåt kommenderas till sjöss. Dessa kommenderingar meddelas af Konungen

efter förslag af marinöfverläkaren. Hvad särskildt beträffar stabsläkare inlämnar vederbörande befälhafvare förslag, öfver hvilket marinöfverläkaren afgifver underdånigt yttrande.

Såsom stabsläkare tjänstgöra endera marinläkare af 1:a gr. eller äldre marinläkare af 2:a gr. Till denna befattning hör inseendet öfver hälso- och sjukvården vid en större sjöstyrka jämte möjligen tillhöriga sjukhus och lasaretsfartyg. Stabsläkaren äger att hos sin befälhafvare anmäla, hvad han anser behöfligt beträffande sitt verksamhetsområde och att föreslå åtgärder, som behöfva vidtagas. Han aflämnar förslag till ordnande af läkarvården å de fartyg, där läkare ej finnes kommenderad, samt till upprätthållande af ledigblifna läkarbefattningar, verkställer inspektion af fartygens sjukvårdslokaler och inrättningar, kontrollerar afpolletteringen af sjuke, granskar och bestyrker inkommande rekvisitioner, gör framställning om särskilda åtgärder för sårades vård och transport i krigstid och meddelar underlydande läkare föreskrifter härutinnan, för journal öfver inkomna och afgångna handlingar jämte egna vidtagna åtgärder. I fall stabsläkare finner felaktigheter hafva blifvit begångna af underlydande, äger han vidtaga åtgärder för rättelses vinnande. Han afgifver berättelse till sin befälhafvare och till marinöfverläkaren öfver sin tjänsteverksamhet med afgifvande af förslag till ändringar och förbättringar.

Marinläkare af 2:a gr. och marinläkarstipendiater göra tjänst såsom fartygsläkare samt som divisions- och flottilljäkare. I förstnämnda befattning åligger det dem att ägna noggrann uppmärksamhet åt den allmänna hälsovården ombord, att med uppmärksamhet sätta sig in i anordningarna för vården af sjuka och sårade, att verkställa rekvisitioner och besiktningar, att utfärda vederbörliga läkarbetyg och anskaffa sundhetspass, åtfölja fartygschefen vid inspektioner, att meddela undervisning till sjukvårdspersonal och till för sårades transport afdelt manskap uti deras skyldigheter ombord, att ordna sårades transport, att föra sjukjournal samt att om biträdande läkare är kommenderad ordna dennes tjänstgöring m. m. Med afseende på den speciella hälso- och sjukvården äger han att dagligen förrätta sjukmönstring, vårda de sjukskrifna, från viss tjänstgöring befria sjuka, där sådant kräfves, samt häröfver aflämna daglig rapport, att noga följa förebud till epidemiska sjukdomar, öfvervaka dricksvattnets beskaffenhet jämte förplägningen ombord, att vid inträffad epidemi vidtaga behöfliga åtgärder med isolering, afpollettering och desinfektion etc. Fartygsläkaren handhafver under uppbördsmans ansvar läkaruppbörden, för hvilken vid expeditionens slut redovisas inför förste läkaren på den station, fartyget tillhör.

För flottilj- och divisionsläkare gäller i tillämpliga delar hvad som för stabsläkare är föreskrifvet, hvarjämte för läkare å sjukfartyg särskilda bestämmelser, utöfver hvad som för fartygsläkare finns stadgadt, kunna föreskrifvas af högste befälhafvaren öfver den sjöstyrka, fartyget tillhör.

*Fältläkar-
kårens nuva-
rande sam-
mansätt-
ning.*

Hvad härefter *fältläkarkåren* beträffar, utgöres denna kår enligt den nuvarande organisationen af följande personal, nämligen:

- 1 öfverfältläkare (chef för arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse);
- 1 fältläkare (byråchef vid arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, fältläkarbyrån);
- 53 regementsläkare (däraf 52 vid regementen och kårer samt 1 chef-läkare vid garnisonssjukhuset i Stockholm);
- 91 bataljonsläkare (däraf 88 vid regementen och kårer, 1 läkare vid krigsskolan, 1 assistent vid arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse och 1 sjukhusläkare vid garnisonssjukhuset i Stockholm); och
- 60 fältläkarstipendiater.

S:a 206

Inom hvarje arméfördelning är en regementsläkare förordnad att jämte egen tjänst upprätthålla befattningen såsom fördelningsläkare och uppbär härför särskildt arvode.

*Förslaget
till omorga-
nisation af
fältläkar-
kåren.*

Jag anhåller få erinra, att det förslag till omorganisation af fältläkarkåren, som Eders Kungl. Maj:t beslutit framlägga för Riksdagen och hvilket förslag väsentligen grundats på fältl.-sakkunnigas framställningar i ämnet, hufvudsakligen innefattar, att fältläkarkårens personal skulle minskas samt att de enligt förslaget återstående befattningshafvarna, hvilkas göromål till följd häraf och på grund af det fullständiga genomförandet af 1901 års härordning skulle komma att blifva mera betungande, i allmänhet skulle erhålla högre aflöning.

Enligt förslaget skulle sålunda fältläkarkåren erhålla följande sammanställning:

- 1 öfverfältläkare (chef för arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse);
- 1 fältläkare (byråchef vid arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, fältläkarbyrån);
- 6 fördelningsläkare;
- 47 regementsläkare (däraf 46 vid regementen och kårer samt 1 chef-läkare vid garnisonssjukhuset i Stockholm);
- 53 bataljonsläkare (däraf 50 vid regementen och kårer, 1 läkare vid krigsskolan, 1 assistent vid arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse och 1 sjukhusläkare vid garnisonssjukhuset i Stockholm); och

60 extra bataljonsläkare (för tjänstgöring under regementsöfningarna vid flertalet regementen och kårer, under tiden för de årliga inskrifningsförrättningar, såsom vikarier under ledighet för ordinarie befattningshafvare samt under vakans efter dylika m. m.).

S:a 168

Förslaget innebär sålunda i fråga om kårens sammansättning, att 6 fördelningsläkarbeställningar skulle uppföras å stat, medan regementsläkarbeställningarna skulle minskas med samma antal, att 38 ordinarie bataljonsläkarbeställningar skulle indragas samt att de 60 fältläkarstipendiaterna skulle ersättas af lika många extra bataljonsläkare.

De föreslagna förändringarna beräknas, såsom jag anhåller få erinra, blifva genomförda successivt under loppet af nio år.

Vidare tillåter jag mig återkalla i minnet, att förslaget jämväl innefattar: att ordinarie läkare vid armén skulle erhålla följande aflöningsför-

måner:

fördelningsläkare: öfverstelöjtnants;

regementsläkare: majors;

bataljonsläkare: kaptens af andra klass, med tillägg i lön å 1,000 kronor för de 27 äldre bataljonsläkarna; samt

dessutom särskilda arfvoden: dels å 1,000 kronor till en hvar af två regementsläkare och två bataljonsläkare vid Bodens garnison samt regementsläkaren och bataljonsläkaren vid garnisonssjukhuset i Stockholm, dels ock å 500 kronor till en regementsläkare vid Vaxholms grenadjärregemente;¹

att extra bataljonsläkare skulle erhålla: lön 1,500 kronor, med två ålderstillägg å 300 kronor, ett efter fem års och ett efter tio års väl vitsordad tjänstgöring, samt dagarfvode 4 kronor vid tjänstgöring inom och 8 kronor utom egen bostadsort; och

att fältläkarstipendiat under de beräknade öfvergångsåren skulle erhålla årsarfvode af 900 kronor samt, förutom dagtraktamente om 7 kronor under hela tjänstgöringstiden, ett dagarfvode om 6 kronor efter fullgjord tjänstgöring i 30 dagar.

Enligt förslaget skulle vidare extra bataljonsläkare vara skyldig till 60 dagars tjänstgöring hvarje år samt tjänstgöringsskyldigheten för fältläkarstipendiat bestämmas till högst 90 dagar årligen.

Beträffande förslagets innehåll i öfrigt anhåller jag få åberopa hvad chefen för landtförsvarsdepartementet därutinnan anført.

¹ Fältl.-sakkunniga hade jämväl för denne läkare föreslagit det särskilda arfvodets belopp till 1,000 kronor.

Allmänna
uttalanden
af marinl.-
sakkunniga
angående den
föreslagna
omorganisa-
tionens af
afältläkar-
kåren bety-
delse för
marinläkar-
kåren.

Marinl.-sakkunniga framhålla till en början i sin utredning, att marinläkarkårens aflönings- och tjänstgöringsförhållanden hittills, såvidt omständigheterna vid de särskilda försvarsgrenarna medgifvit, varit ordnade på ett med fältläkarkåren så mycket som möjligt öfverensstämmande sätt. För den händelse förslaget till omorganisation af fältläkarkåren skulle genomföras, komme emellertid denna kår att uti nyss berörda hänseenden erbjuda afsevärdt bättre villkor än marinläkarkåren, något som beträffande sistnämnda kår otvifvelaktigt måste medföra högeligen ogynnsamma följder beträffande rekryteringsmöjligheterna.

Enligt omorganisationsförslaget skulle nämligen, anföras marinl.-sakkunniga vidare, fältläkarkåren i jämförelse med de nuvarande förhållandena vid marinläkarkåren bereda, förutom högre aflöning och hastigare befordringsmöjligheter i allmänhet, äfven beträffande de extra bataljonsläkarna, försäkran om en viss mindre tjänstetid vid vapnet per år, något, som nu beträffande marinläkarna af 2:a gr. ej finnes bestämdt. Ensamt dessa förhållanden torde därför, då det för en nyblifven läkare gällde att välja lefnadsbana, vara tillräckliga att fälla utslaget till förmån för inträde i fältläkarkåren. Emellertid tillkomme ytterligare några omständigheter, som härvid invercade till marinläkarnas nackdel. Marinläkarkåren vore nämligen organiserad på militärt sätt och dess ordinarie medlemmar placerades efter utnämningen till särskild grad vid kåren af Konungen å en viss tjänst inom vapnet samt kunde därefter af Konungen i kommandoväg förflyttas från en tjänstgöringsort till en annan eller mot egen vilja kvarhållas på en för den enskilda läkaren mindre förmånlig plats. Fältläkarkårens personal däremot tillsattes (med undantag af extra bataljonsläkare) genom fullmakter utfärdade å tjänst vid ett visst regemente, kår eller sjukhus i likhet med t. ex. lasarets- och provinssiällakare. En läkare vid armén vore sålunda, i motsats till hans kollega vid marinen, endast underkastad frivilliga förflyttningar och hade sålunda betydligt större trygghet för utförfvande af en ostörd privatpraktik. Äfven torde den allmänt erkända omständigheten härvid inverka, att läkare vid en örlogsflotta såväl under fred som krig arbetade under svårare förhållanden än de, som gjorde sig gällande vid en landtarmé. Ombord vore nämligen utrymmen och öfriga hjälpmedel i hög grad inskränkta. Härtill komme, att en marinläkare på enskildt eller detacheradt fartyg vore i total afsaknad af den hans kollega till lands i allmänhet tillkommande förmånen att kunna rådfråga äldre eller speciellt utbildade kamrater, hvarjämte ju en trupp till lands i regeln hade tillgång till civila läkare och sjukvårdsanstalter. Hvad särskildt beträffade tjänsten under krig, så vore svårigheterna och ansvaret för marinläkaren betydliga, utom det att läkaren här

löpte samma fara som kombattenterna själfva. (Inom utländska mariner hade man på grund häraf tillerkänt läkarna högre aflöning, än hvad som kommit samma nationers arméläkare till del.)

Man kunde sålunda med skäl befara, att om fältläkarkåren blefve omorganiserad efter förslaget, densamma skulle erhålla alla sina platser besatta, under det marinläkarkåren på grund af i alla afseenden ogynnsammare villkor komme att råka i ett läge, just liknande det, som nu föranledt ett ingripande till förmån för arméns läkare. Då för närvarande tendenserna inom sjövapnet ginge ut på allt längre utsträckta öfningar med sjögående styrkor, gjorde sig behovet af läkare för marinen i samma mån ytterligare gällande. Därför kunde det ej anses annat än välbetänkt att redan nu vidtaga åtgärder till förekommande af de svårigheter för marinläkarkårens rekrytering, som med all sannolikhet kunde antagas följa på en omorganisation af fältläkarkåren enligt förslaget.

För de sakkunniga hade sålunda med tydlighet framgått, att den föreslagna omorganisationen af fältläkarkåren med nödvändighet kräfde förändringar i aflönings- och tjänstgöringsvillkoren beträffande marinläkarkårens personal i åtskilliga afseenden. Ej utan skäl kunde det därvid synas, som om förut angifna ur allmän synpunkt i viss mån svårare villkor för marinläkarkårens tjänstgöring skulle motivera en något högre aflöningsnorm för densamma i jämförelse med fältläkarkåren. Då det emellertid visat sig vara synnerligen svårt att finna exakta motsvarigheter mellan befattningarna inom de olika kårerna, så afstode de sakkunniga från att utreda, hur ett skäligt tillägg i löneförmånerna för marinläkarkåren skulle beräknas. I stället kunde därför de sakkunniga med desto större skäl framhålla, att en full likställighet med arméns läkare i till ansvar och göromål jämställda befattningar beträffande marinläkarkåren ej innebure någon öfverdrift, utan måste anses välgrundad.

Innan marinl.-sakkunniga därefter framlagt sitt förslag till ändringar med afseende å marinläkarkåren, hafva de uttalat, beträffande frågan om militärläkares rätt till utöfvande af enskild läkarverksamhet, hurusom de funne, att tillfälle till sådan borde lämnas marinläkarkårens medlemmar i likhet med hvad för fältläkarkårens omorganisation tillkallade sakkunniga angående denna kår förordnat. I själfva verket komme nämligen, såsom sistnämnda sakkunniga framhållit, den genom enskild praktik ökade förtrogenheten och skickligheten i läkaryrket just vapnet tillgodo. För marinen måste äfvenledes gälla den af fältl.sakkunniga uttalade önskvärdheten af att tjänstgöringen vid vapnet, då så utan skada kunde ske, i möjligaste mån borde ordnas så, att den enskilda praktiken utan hinder jämsides kunde fortgå.

Rätt att utöfva enskild läkarverksamhet.

Jämförelse
mellan be-
fattningar
vid resp.
färtläkar-
och marin-
läkarkåren.

Vidare hafva marinl.-sakkunniga afgifvit en redogörelse i afseende å hvilka befattningar som med hänsyn till ansvaret jämte göromålens omfattning och betydelse enligt deras mening motsvarade hvarandra inom de båda läkarkåren och sålunda borde likställas i fråga om aflöning m. m., och hafva de sakkunniga härutinnan anført följande.

»*Marinöfverläkaren* motsvarar i sin egenskap af chef för marinläkarkåren i stammen och reserven och för marinförvaltningens sanitetsafdelning samt i sitt förhållande till medicinalstyrelsen *öfverfärtläkaren vid armén*. Visserligen är marinläkarkårens personal mindre än färtläkar-kårens, men det torde uppvägas af att marinöfverläkaren innehar ett verkligt chefskap öfver sin kår i dess helhet, hvilket ej kan sägas om öfverfärtläkaren. Den sistnämnde har till sitt biträde en färtläkare, en assistent och en adjutant, under det marinöfverläkaren för de delvis högst tidsödande göromål, som åligga honom med afseende på den omfattande expeditionen tillhörande chefskapet för marinläkarkåren, upprättandet af statistiken för den berättelse, han årligen skall till Konungen ingifva, jämte den tekniska revisionen i marinförvaltningen, endast har att tillgå extra ordinarie biträde. De sakkunniga finna därför kommendering af en enligt § 7 mom. 4 af instruktionen för marinförvaltningen den 20 nov. 1908 tjänstgörande marinläkare påkallad året om till förekommande af att marinöfverläkaren upptages af en mängd löpande och mindre kvalificerad arbetskraft fordrande göromål. Denne marinläkare skulle då äfven såsom adjutant biträda i marinöfverläkarens expedition.»

»Af *förste marinläkarna* synas de, som tjänstgöra vid flottans stationer, obetingadt vara jämställda med *fördelningsläkare*. Såväl deras ställning med afseende på ansvaret för hälso- och sjukvården vid de stationer, de tillhöra, som deras stora omhänderhafda uppbörd och förmanskapet öfver underordnade läkare innebära ett med fördelningsläkares jämställdt verksamhetsområde. Visserligen har förste marinläkaren vid Stockholms station endast 2:e marinläkare under sig, men han äger i stället att vikariera för marinöfverläkaren, ansvarar för en högst betydande uppbörd för sjukfartygen vid mobilisering och förrättar dessutom största delen af kasernläkartjänsten vid stationen. Förste marinläkaren i Karlskrona är chef för därvarande relativt stora sjukhus. Personalstyrkan därstädes samt de institutioner, som falla inom det hygieniska området, hvaruti äfven fästningen ingår, äro vid denna station afsevärdt stora.»

»Hvad den i Vaxholm placerade förste marinläkaren beträffar, så intager han med hänsyn till Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning samt där förlagda trupper samma ställning till högste befälhafvaren vid fästningen som en förste läkare (förste marinläkare) vid flottans stationer till

stationsbefälhafvaren. Hans ansvar för hälso- och sjukvården såsom äldste läkare (vid mobilisering kallad fästningsläkare) vid landets viktigaste fästning med förmanskap för öfriga å försvarsställningen tjänstgörande läkare, hans maktpåliggande arbete enligt mobiliseringsinstruktionen, hans arbete och omsorg om en betydande läkaruppbörd etc. jämställer honom därtill med den regementsläkare vid Bodens fästning, som i öfverensstämmelse med föreskriften i Kungl. brefvet den 3 december 1909 mot ett arvode i likhet med fördelningsläkare af 1,000 kronor från 4:de hufvudtitelns allmänna besparingar nu tjänstgör som t. f. fästningsläkare och efter omorganisationen af fältläkarkåren erhåller i ersättning för nyss nämnda arvode jämväl 1,000 kr. såsom boende på ort med ringa möjligheter till enskild praktik.»

»Förste marinläkarens i Vaxholm betydelsefulla åligganden i administrativt och ekonomiskt hänseende hafva hittills ansetts berättiga honom till likställighet i rang och lön med förste läkarna på flottans stationer. Då han för öfrigt bestrider läkartjänsten vid sjukhuset i Vaxholm, för hvilket han tillika är chef, samt de kasernläkarbefattning tillhörande göromålen vid den i Vaxholm förlagda styrkan af kustartilleriet förutom den speciella sjukvården i kvarter därstädes, finna de sakkunniga, att så fortfarande bör vara förhållandet. De tre förste marinläkarna böra sålunda samtliga komma i åtnjutande af samma aflöningsförmåner, som i omorganisationsförslaget angående fältläkarkåren finnas upptagna för fördelningsläkare.»

»Att *marinläkarna af 1:a graden* redan från början af deras anställning skola likställas med *äldre bataljonsläkare* enligt omorganisationsförslaget för fältläkarkåren, har tydligt framgått för de sakkunniga. Af dessa befattningar hafva 9 uppkommit ur 1 regementsläkaretjänst och 6 förste bataljonsläkartjänster vid flottans äldre läkarestat jämte 2 förste bataljonsläkartjänster å kustartilleriets förutvarande stat. Nämnda tjänster hafva alltid med afseende på rang och aflöning varit likställda med äldre bataljonsläkares vid armén, något som också, sedan 3 marinläkartjänster nyinrättats för kustartilleriets behof, varit förhållandet med dessa. De göromål, som äro förenade med de äldre tjänsterna, hafva vid företagen undersökning befunnits vara af den omfattning och art, att de mer än väl motivera aflöning i likhet med äldre bataljonsläkare, och hvad de tre nyinrättade marinläkartjänsterna af 1:a graden angår, så torde detsamma gälla afven dem, då deras innehafvare dels göra ensam läkares tjänst vid kustpositionerna tillhörande styrkor, som tidvis äro förlagda på olika ställen inom skärgårdarna, dels öfverallt äro bundna af att bo på fortet och att närvara vid på oregelbundna mellanrum återkommande skjutningar m. m. Hvad beträffar de i Vaxholm, Färösund och å Kungsholmen förlagda lä-

karna, så äro de på grund af ringa tillfälle till enskild läkarverksamhet i afsaknad af därifrån härrörande inkomster. Jämför man förhållandet mellan antalet läkarbefattningar inom fältläkarkåren efter slutligt genomförd omorganisation från och med äldre bataljonsläkare uppåt till totalsumman vid kåren med antalet sådana vid marinläkarkåren från och med marinläkare af 1:a graden uppåt till sistnämnda kårs totalsumma, så finner man följande siffror:

Vid fältläkarkåren enligt
omorganisationen:

82 : 168

Vid marinläkarkåren:

16 : 36.»

»Konsekvensen häraf blir, att samtliga marinläkare af 1:a graden motsvara äldre bataljonsläkare, om likställighet mellan marinläkarkåren och fältläkarkåren enligt förslaget skall ernås. Nu i tjänst varande marinläkares af 1:a graden medelålder vid utnämningen till denna grad, som befunnits vara $38\frac{1}{2}$ år, samt tiden däremellan och deras första anställning vid marinen $8\frac{1}{2}$ år, motsvara också de tidsperioder, då vid armén äldre bataljonsläkares aflöning brukar uppnås. Emellertid saknar marinläkarkåren motsvarighet till regementsläkarbefattningarna vid fältläkarkåren, och — — — — — äro befodringsutsikterna för marinläkarna af 1:a graden på grund däraf endast $\frac{1}{3}$ så gynnsamma som för äldre bataljonsläkare. Det har därför synts de sakkunniga rättvist, att marinläkarna af 1:a graden lämnas en, om ock ej fullt motsvarande ersättning för de felande regementsläkarbefattningarna vid marinen, och torde i detta afseende två ålderstillägg à 300 kronor efter resp. 5 och 10 år vara lämpligaste formen därför. Härigenom uppnår en marinläkare af 1:a graden visserligen först efter 10 år samma lön som en regementsläkare eller 4,000 kronor, hvilken summa dock enligt nuvarande bestämmelser lägges till grund för pensionsberäkningen, men bibehåller sin föregående dagaflöning och inkvarteringsbidrag lika med äldre bataljonsläkares. Då förslaget till fältläkarkårens omorganisation uppställer endast 3 års tjänst som bataljonsläkare såsom kompetens för regementsläkarbeställning och därför vid gynnsamma konjunkturen möjlighet finnes för en bataljonsläkare att redan efter denna tid blifva befördrad, så torde det böra anses mycket måttligt, att en marinläkare af 1:a graden först efter 10 års tjänst uppnår regementsläkares lön och pensionsmöjligheter utan att samtidigt tillerkännas öfriga regementsläkares löneförmåner. Denna äfven i nuvarande organisation tillämpade anordning med ålderstillägg, som hittills visat sig tillfredsställande, föreslås sålunda att bibe-

hållas såsom varande både rättvis och billig. Att som ifrågasatts, till likhet med fältläkarkåren, förändra marinläkarkårens organisation därhän att ett jämförligt antal, med regementsläkartjänsterna lika aflönade och likställda befattningar inrättades, under det ett motsvarande antal marinläkare af 1:a graden skulle borttagas, hafva de sakkunniga ej kunnat föreslå såsom ej svarande mot organisationsbehovet, ej heller beredande löneförbättring till alla marinläkare af 1:a graden och dessutom föranledande förändringar i alla nu gällande förordningar och reglementen.»

»Vid en statistisk beräkning har den tid, som *marinläkarna af 2:a graden* varit utkommenderade per år, i genomsnitt befunnits vara $3\frac{1}{2}$ månader, däraf 2 månader och 11 dagar till sjöss och 1 månad och 5 dagar till lands. Dessa marinläkares motsvarighet vid fältläkarkåren enligt förslaget, de *extra bataljonsläkarna*, tillförsäkras mot med marinläkarna af 2:a graden öfverensstämmande ordinarie löneförmåner en fixerad maximitjänstgöringstid af 2 månader per år. För tjänstgöring utom boställsorten, hvilken är den enda, som kan tagas till jämförelsepunkt, då marinläkarnas af 2:a graden tjänstgöring i land med ytterst få undantag är förlagd utom deras boställsort, tillerkännas de extra bataljonsläkarna 8 kronor om dagen, sålunda 1 krona mer än marinläkarna af 2:a graden enligt nuvarande bestämmelser. Skulle de 20 marinläkarna af 2:a graden kunna tillförsäkras förmånen af endast 2 månaders kommendering per år i likhet med de föreslagna extra bataljonsläkarna, måste man förutsätta en ökning af dessa befattningars antal med 15, d. v. s. en årlig förhöjning af nuvarande lönestat med 22,500 kronor förutom ålderstilläggen, något som dock knappast torde kunna komma i fråga. Då sålunda marinläkarnas af 2:a graden tjänstgöringstid i medeltal per år med jämt 75 % öfverstiger den för de extra bataljonsläkarna garanterade och marinläkarna af 2:a graden dessutom ej kunna tillförsäkras ens $3\frac{1}{2}$ månader som maximitid för tjänstgöring per år utan fastmera därutöfver måste vara beredda på oförutsedda kommenderingar, finna de sakkunniga, att vederlag uti aflöningsförmånerna bör beredas dem härför.»

»Efter öfvervägande af olika möjligheter härutinnan hafva de sakkunniga såsom lämpligaste formen därför funnit, att till det nuvarande begynnelsearfvodet af 1,500 kronor genast vid tjänstens tillträde lägges det 2:a ålderstillägget af 300 kronor, hvarigenom sålunda en marinläkare af 2:a graden omedelbart efter skedt förordnande skulle uppbära 1,800 kronor i arfvode och sedan erhålla ett enda ålderstillägg efter 5 år å 300 kronor. Med hänsyn till dagaflöningen i land för marinläkare af 2:a graden anse de sakkunniga, att den, oaktadt 1 krona lägre än för extra bataljonsläkare vid tjänstgöring utom boställsorten, dock fortfarande bör utgå med

7 kronor. Då emellertid chefen för landtförsvarsdepartementet i innevarande års statsverksproposition föreslår, att ett s. k. kommenderingstillägg af 6 kronor om dagen skall utgå till fältläkarstipendiaterna efter 30 dagars fullgjord tjänstgöring, måste de sakkunniga fasthålla vid samma förmån äfven för marinläkarna af 2:a graden. Man måste nämligen enligt öfvergångsbestämmelserna i förslaget till fältläkarkårens omorganisation räkna med, att fältläkarstipendiatinstitutionen endast så småningom afvecklas intill år 1920, och då lär det vara nödvändigt, att marinläkarstipendiaterna erhålla samma kommenderingstillägg af 6 kronor efter 30 dagars fullgjord tjänstgöring i land, om ej rekryteringen af dem alldeles skall äfventyras. För öfrigt kan det endast anses rättvist, att marinläkarstipendiaterna tillerkännas samma aflöning som fältläkarstipendiaterna. Kan det sålunda anses fastslaget, att om kommenderingstillägget af 6 kronor skulle beviljas fältläkarstipendiat, det med nödvändighet också bör tillerkännas marinläkarstipendiat vid tjänstgöring i land, så måste det vidare vara uppenbart, att äfven den till kompetens och tjänsteansvar högre ställde marinläkaren af 2:a graden också måste komma i åtnjutande af kommenderingstillägget af 6 kronor utöfver den ordinarie dagaflöningen efter 30 dagars fullgjord tjänstgöring i land, hvilket sakkunniga sålunda härmed föreslå. Visserligen utgör medeltiden för marinläkarnas af 2:a graden kommenderingar i land blott 1 månad 5 dagar, men den af sakkunniga uppgjorda statistiken har visat, att vid ett flertal tillfällen dessa läkare förordnats såsom vikarier å flottans stationer och vid kustartilleriet för ibland till flera månader uppgående tider, och att sålunda det föreslagna kommenderingstillägget väl kan finna tillämpning. De sakkunniga finna dock, beträffande till tjänstgöring i marinförvaltningen i Stockholm kommenderad marinläkare af 2:a graden, dylikt kommenderingstillägg vara öfverflödigt, enär där tjänstgörande marinläkare bör kunna kommenderas bland i Stockholm boende och praktiserande läkare, för hvilka den ordinarie dagaflöningen torde vara tillräcklig. Dessutom blir ju en dylik tjänstgöring i marinförvaltningen af mera kontinuerlig natur än öfrig för marinläkare af 2:a graden förekommande tjänstgöring i land. Något särskildt arvode i likhet med hvad som utgår till öfverfältläkarens adjutant blefve sålunda för ifrågavarande marinläkare obehöfligt. Hvad beträffar sjöaflöningen för marinläkare af 2:a graden, så bör den bibehållas vid sitt nuvarande belopp.»

»Marinläkarstipendiaterna hafva enligt verkställd statistisk utredning befunnits tjänsigöra i genomsnitt 3 månader och 6 dagar om året, en tid som med endast 6 dagar öfverstiger den, som enligt öfvergångsförslaget beräknats för fältläkarstipendiaterna. Det synes därför de sakkunniga, att

de båda kårernas stipendiater, som förut, böra likställas och att sålunda stipendierna vid marinläkarkåren fortfarande böra utgå med 900 kronor. Som förut framhållits, böra, om fältläkarstipendiaterna skulle tillerkännas ett kommanderingstillägg å 6 kronor efter 30 dagars fullgjord tjänstgöring, marinläkarstipendiaterna på angifna grunder också komma i åtnjutande af samma förmån vid tjänstgöring i land. Med hänsyn till sjöaflöning för marinläkarstipendiat så bör densamma i likhet med för marinläkare af 2:a graden bibehållas vid sitt nuvarande belopp.»

»Beträffande arfvodena åt de två *sjukhusläkarna* i Karlskrona, som utgå med 500 kronor om året, under det sjukhusläkarna vid garnisons-sjukhuset i Stockholm hvardera åtnjuta 1,000 kronor i årligt arvode, så finna de sakkunniga dock ej skäl att med afseende på berörda arfvoden förorda någon ändring.»

I anslutning till sålunda uttalade åsikter hafva marinl.-sakkunniga upprättat följande

Parallell

mellan löneförmåner inom marinläkarkåren enligt nuvarande förhållanden,
fältläkarkåren enligt omorganisationsförslaget och marinläkarkåren
enligt de sakkunnigas förslag.*)

Marinläkarkåren enligt nuvarande förhållanden.	Fältläkarkåren enligt omorganisationsförslaget.	Marinläkarkåren enligt sakkunnigas förslag.
<i>Marinöfverläkare.</i>	<i>Öfverfältläkare.</i>	<i>Marinöfverläkare.</i>
Lön 6,000	Lön 8,000	Lön 6,000
Dagafl. 2,190	Dagafl. 2,555	Dagafl. 2,190
Inkvart. 1,200	Inkvart. 1,500	Inkvart. 1,200
Summa 9,390	Summa 12,055	Summa 9,390
	<i>Fältläkare (i sjukv.-styr.)</i>	
	Lön 4,500	
	Dagafl. 1,825	
	Arvode 1,200	
	Inkvart. 1,000	
	Summa 8,525	

*) Med afseende å inkvarteringsbidragen äro här de för orter utom Stockholm och Göteborg utgående beloppen upptagna med undantag för marinöfverläkare och öfverfältläkare. Ang. inkvarteringsbidrag i Stockholm och Göteborg för marinläkare, se sid. 8.

Marinläkarkåren enligt nuvarande förhållanden.	Fältläkarkåren enligt omorganisationsförslaget.	Marinläkarkåren enligt sakkunnigas förslag.
<i>Förste marinläkare.</i>	<i>Fördelningsläkare.</i>	<i>Förste marinläkare.</i>
Lön 3,400	Lön 4,500	Lön 4,500
Dagafl. 1,825	Dagafl. 1,825	Dagafl. 1,825
Inkvart. 600	Inkvart. 600	Inkvart. 600
Summa 5,825	Summa 6,925	Summa 6,925
Ålderstillägg efter 5 år 600		
Summa 6,425		
<i>Marinläkare af 1:a gr. med 2 ålderstillägg.</i>	<i>Regementsläkare.</i>	<i>Marinläkare af 1:a gr. med 2 ålderstillägg.</i>
Lön 2,400	Lön 4,000	Lön 3,400
Dagafl. 1,460	Dagafl. 1,825	Dagafl. 1,460
Inkvart. 400	Inkvart. 600	Inkvart. 400
2 ålderstillägg . . . 1,000	Summa 6,425	Ålderstillägg 600
Summa 5,260		Summa 5,860
		<i>Marinläkare af 1:a gr. med 1 ålderstillägg.</i>
		Lön 3,400
		Dagafl. 1,460
		Inkvart. 400
		Ålderstillägg 300
		Summa 5,560
<i>Marinläkare af 1:a gr. utan ålderstillägg.</i>	<i>Äldre bataljonsläkare.</i>	<i>Marinläkare af 1:a gr. utan ålderstillägg.</i>
Lön 2,400	Lön 2,400	Lön 3,400
Dagafl. 1,460	Lönetillägg 1,000	Dagafl. 1,460
Inkvart. 400	Dagafl. 1,460	Inkvart. 400
Summa 4,260	Inkvart. 400	Summa 5,260
	Summa 5,260	
	<i>Yngre bataljonsläkare.</i>	
	Lön 2,400:—	
	Dagafl. 1,460:—	
	Inkvart. 400:—	
	Summa 4,260:—	

Marinläkarekåren enligt nuvarande förhållanden.	Fältläkarekåren enligt omorganisationsförslaget.	Marinläkarekåren enligt sakkunnigas förslag.
Marinläkare af 2:a gr. Arfvode 1,500:— 2 ålderstillägg à 300 600:— Summa efter 10 år 2,100:— I land. Dagtraktamente . . . 7:— Till sjöss. Sjöaflöning 10: 50 Dietpgr pr dag . . . 3:—	Extra bataljonsläkare. Lön 1,500:— 2 ålderstillägg à 300 600:— Summa efter 10 år 2,100:— Dagarfvode pr dag: inom egen ort . . . 4:— utom » » . . . 8:—	Marinläkare af 2:a gr. Arfvode 1,800:— Ålderstillägg 300:— Summa efter 5 år 2,100:— I land. Dagtraktamente . . . 7:— Dagarfvode efter 30 dagars fullgjord tjänstgöring . . . 6:— Till sjöss. Sjöaflöning 10: 50 Dietpgr pr dag . . . 3:—
Marinläkarestipendiater. Stipendium 900:— I land. Dagtraktamente . . . 7:— Till sjöss. Sjöaflöning 10: 50 Dietpgr pr dag . . . 3:—	Fältläkarestipendiater (enligt öfvergångsförslaget på 8 år). Stipendium 900:— Dagtraktamente . . . 7:— Dagarfvode efter 30 dagars tjänstgöring 6:—	Marinläkarestipendiater. Stipendium 900:— I land. Dagtraktamente . . . 7:— Dagarfvode efter 30 dagars fullgjord tjänstgöring . . . 6:— Till sjöss. Sjöaflöning 10: 50 Dietpgr pr dag . . . 3:—
Sjukhusläkare vid Flottans sjukhus i Karlskrona. Arfvode 500:—	Sjukhusläkare vid Allm. Garnisonssjukhuset i Stockholm. Arfvode 1,000:—	Sjukhusläkare vid Flottans sjukhus i Karlskrona. Arfvode 500:—

Marinl.-sakkunniga, som tagit del af gällande bestämmelser angående ekiperingshjälp till bataljonsläkare och fältläkarstipendiater i fältläkarkårens reserv, hafva jämväl föreslagit, att ett liknande belopp af 500 kronor såsom ekiperingshjälp måtte tilldelas dem, som utan att förut hafva varit stamanställda direkt utnämnas till marinläkare af 2:a graden i flottans reserv. För detta ändamål borde sålunda i staten för marinläkarkåren upptagas ett särskildt, förslagsvis beräknadt anslag å 1,000 kronor årligen.

I sammanhang med frågan om marinläkarkårens tjänstgöringsförhållanden och då fältl.-sakkunniga närmare ingått på frågan om utbild-

Ekiperingshjälp.

Värnpliktiga läkare.

ningen för arméns behof af densamma tilldelade värnpliktiga medicine studerande, hafva marinl.-sakkunniga funnit sig böra framhålla önskvärheten och vikten af att de värnpliktiga medicine studerande, som tilldelades marinen, på ett mera tillfredsställande sätt, än med nuvarande bestämmelser vore möjligt, borde användas till läkartjänst, hvilket först skulle låta sig göra, sedan de förvärfvat därför behöflig medicinsk utbildning. Detta kunde ej ske, utan att tjänstgöringstiden framflyttades, för hvilket ändamål värnpliktslagen sålunda syntes behöfva ändras.

*Pensione-
ring.*

Hvad angår pensionerna inom marinläkarkåren, hafva marinl.-sakkunniga allenast funnit skäl föreslå den ändring, att pensionsåldern för marinöfverläkaren måtte höjas till 62 år med rättighet att därutöfver kvarstå i 3 år, såsom förhållandet för närvarande är med marinöfverintendenten och marinöfverdirektören.

*Gemensamt
upprätthållande af
läkarvården
vid Vaxholms
kustartilleri-
och grenad-
järregementen.*

Beträffande det af fältl.-sakkunniga förordade gemensamma upprätthållandet af läkarvården vid Vaxholms kustartilleri- och grenadjärregementen uttala marinl.-sakkunniga, att då fältl.-sakkunniga i sitt förslag tala om en på Oscar-Fredriksborg tjänstgörande förste marinläkare, men någon sådan icke finnes, sistnämnda sakkunniga tydligen förväxlat förste marinläkaren vid Vaxholms kustartilleriregemente, som har sin tjänst och bostad förlagd till Vaxholm, där också kommandanten har sin expedition, med den å Oscar-Fredriksborg tjänstgörande marinläkaren af 1:a graden. I hvad gäller sistnämnda läkare, anföra marinl.-sakkunniga vidare, finnes emellertid intet att invända mot den förordade, med läkaren vid grenadjärregementet gemensamma tjänstgöringen och i detta afseende föreslås, att regementsläkaren vid grenadjärregementet och marinläkaren af 1:a graden å Oscar-Fredriksborg ställas under kommandantens å fästningen befäl och att äldste läkaren vid kustartilleriregementet (d. v. s. förste marinläkaren i Vaxholm) närmast under kommandanten i egenskap af fästningsläkare tilldelas befälsrätt öfver förstnämnda båda läkare med åliggande att till kommandanten afgifva förslag till hälso- och sjukvårdens ordnande inom garnisonen jämte rättighet att vidtaga de åtgärder, som för en samverkan mellan läkarna vid kustartilleriet och grenadjärregementet kunna finnas behöfliga.

Beträffande läkarnas vid Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs försvarsställning, aflöning och ställning i öfrigt uttala och föreslå marinl.-sakkunniga slutligen, bland annat, följande:

»att efter närmare pröfning af det af sakkunniga angående fältläkarkårens omorganisation afgifna förslag till 1,000 kronors extra arfvode åt regementsläkaren vid Vaxholms grenadjärregemente, detta arfvode måste befinnas öfverstiga, hvad man för denne läkare lämpligen bör fordra i af-

löning, enär han i så fall uti detta afseende skulle blifva mera tillgodo-
sedd än sin chef, förste marinläkaren vid Vaxholms kustartilleriregemente;»

»att den som fästningsläkare vid Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs
fästning tjänstgörande förste marinläkaren i allo likställes med de två andra
förste marinläkarna å flottans stationer;» samt

»att den å Oscar-Fredriksborg tjänstgörande marinläkaren af 1:a gra-
den såsom ersättning för genom biträde vid grenadjärregementets sjukvård
ökadt arbete och på grund af inskränkt möjlighet till enskild verksamhet
(då han ej har tillstånd till hållande af regelbunden mottagning utom sitt
boställe å fästningen) erhåller ett extra arfvode af 500 kronor till sina
öfriga löneförmåner.»

Marinl.-sakkunniga hafva i enlighet med sina sålunda uttalade åsikter *Förslag till*
uppgjort förslag till ny stat för marinläkarkåren, så lydande: *ny stat för*
marinläkar-
kåren.

Antal.				
1	Marinöfverläkare			
	lön	6,000: —		
	dagaflöning å 6 kronor	2,190: —	8,190	—
1	Förste marinläkare			
	lön	4,500: —		
	dagaflöning å 5 kronor	1,825: —	6,325	—
2	D:o		12,650	—
1	Marinläkare af 1:a graden			
	lön	3,400: —		
	dagaflöning å 4 kronor	1,460: —	4,860	—
11	D:o		53,460	—
	Arfvode till en marinläkare af 1:a graden placerad å Oscar-Fredriksborg		500	—
20	Marinläkare af 2:a graden			
	arfvoden å 1,800 kronor		36,000	—
10	Marinläkarstipendiater			
	stipendier å 900 kronor		9,000	—
	Dagtraktamente till marinläkare af 2:a graden och marinläkarstipendiater under tjänstgöring i land, förslagsvis		5,000	—
	Inkvarteringsbidrag, förslagsvis		7,400	—
	Ekiperingshjälp till marinläkare af 2:a graden vid direkt utnämning i flottans reserv, förslagsvis		1,000	—
	Summa kronor		144,385	—

Anmärkningar:

1:o. Marinläkare af 2:a graden och marinläkarstipendiat erhålla, då
de äro förordnade till tjänstgöring i land, förutom dagtraktamente å 7

kronor under hela tjänstgöringstiden, ett dagarfvode om 6 kronor efter fullgjord tjänstgöring i 30 dagar, hvilket sistnämnda dagarfvode dock icke utgår vid tjänstgöring i marinförvaltningen.

2:o. För marinläkare af 1:a graden ökas lönen efter 5 års tjänstgöring i samma grad med 300 kronor och efter 10 års sådan tjänstgöring med ytterligare 300 kronor.

För marinläkare af 2:a graden ökas arfvodet efter 5 års tjänstgöring i samma grad med 300 kronor.

3:o. Marinöfverläkare, förste marinläkare och marinläkare af 1:a graden, som icke åtnjuta fri bostad i kronans hus, erhålla inkvarteringsbidrag med ett efter år räknadt belopp af:

Marinöfverläkaren	1,200 kronor
Förste marinläkare vid Stockholms station . . .	1,000 »
Förste marinläkare vid Karlskrona station eller å kustposition	600 »
Marinläkare af 1:a graden vid Stockholms station eller i Göteborg	500 »
Marinläkare af 1:a graden vid Karlskrona station eller å kustposition	400 »

4:o. Skulle det i staten bestämda antalet marinläkare af 2:a graden icke finnas fulltaligt, må de arfvoden, som i följd däraf sakna innehafvare, till så stor del, som erfordras, användas till aflöning af ett vakanserna bland marinläkarna af 2:a graden motsvarande antal marinläkarstipendiater.

5:o. De båda sjukhusläkarna vid Karlskrona station åtnjuta hvardera ett arfvode af 500 kronor från anslaget till sjukvård.

Till detta statförslag anknyta marinl.-sakkunniga följande uttalanden.

Den uti den föreslagna staten vidtagna ökningen rörde, förutom löneförhöjningarna i de olika befattningarna, ett arfvode å 500 kronor årligen till marinläkaren af 1:a graden å Oscar-Fredriksborgs fästning, som ansetts behöfligt på grund af förut anförda skäl, jämte en ökning af det föregående förslagsanslaget till dagtraktamente åt marinläkare af 2:a graden och marinläkarstipendiater från 4,000 till 5,000 kronor, hvilket syntes vara behöfligt, då dels nämnda tjänsteinnehafvare föreslagits komma i åtnjutande af extra dagarfvode, dels en marinläkare af 2:a graden föreslagits till ordinarie kommendering i marinförvaltningen, dels ifrågakvarande förslagsanslag icke ökats, sedan kustartilleriets sjukvård förenades med flottans och sålunda flera möjligheter uppkommit för kommendering i land af marinläkare af 2:a graden och marinläkarstipendiater.

Om sålunda de två arfvodena till sjukhusläkarna	1,000: —
lades till slutsumman i den föreslagna staten	144,385: —
så erhöles	Summa kronor 145,385: —,
hvilket sålunda vore det belopp, som uti nu gällande stat motsvarade:	
Statens slutsumma	120,585: —
jämte två arfvoden à 500 kronor åt de två sjukhusläkarna i	
Karlskrona	1,000: —
eller	Summa kronor 121,585: —.

Staten för marinläkarekåren måste sålunda med de föreslagna aflöningsvillkoren ökas med skillnaden mellan	145,385: —
och	121,585: —
eller	Kronor 23,800: —.

Detta belopp, 23,800 kronor, innebure emellertid ej den faktiska ökning, hvarmed statsverket komme att ytterligare betungas, i fall den föreslagna staten för marinläkarkåren skulle fastställas. Enligt de föreslagna aflöningsvillkoren komme nämligen följande, i den förutvarande staten upptagna, till ålderstillägg hörande aflöning, ej vidare att utgå:

För förste marinläkare:

3 st. ålderstillägg à 600 kr.	1,800: —
---------------------------------------	----------

För marinläkare af 1:a graden:

Skillnaden mellan förutvarande 24 ålderstillägg à	
500 kronor	12,000: —
och föreslagna 24 ålderstillägg à 300 kronor	7,200: —
eller	4,800: — 4,800: —

För marinläkare af 2:a graden:

20 st. ålderstillägg à 300 kronor	6,000: —
	Summa kronor 12,600: —

Från den föreslagna ökningen af staten för marinläkarkåren . .	23,800: —
skulle sålunda dragas	12,600: —
och återstående	Kronor 11,200: —

utgjorde sålunda under förutsättning att alla ålderstillägg utginge, det faktiska belopp, som statsverket komme att vidkännas utöfver nuvarande kostnad för marinläkarkåren, om den föreslagna nya staten för densamma skulle fastställas.

Kostnadsökningen för marinläkarkårens föreslagna stat utgjorde sålunda under nyssnämnda förutsättning ej fullt 10 % eller något mindre, än den föreslagna omorganisationen af fältläkarkåren skulle medföra med afseende å denna. Fältläkarkåren droge nämligen enligt nuvarande organisation en kostnad af 689,125 kronor och den föreslagna ökningen vore 68,000 kronor.

Beträffande öfvergången från den förutvarande till den nya staten, ansåge de sakkunniga, att nuvarande tjänsteinnehafvare, för åtnjutande af ålderstillägg enligt den föreslagna staten, borde äga rätt tillgodoräkna sig den tid, de uti sin innehafvande grad redan tjänstgjort i enlighet med reglementets nu gällande bestämmelser angående ålderstillägg.

*Skiljaktiga
meningar.*

Marinl.-sakkunnigas nu af mig återgifna uttalanden och förslag hafva icke i allo biträdts af samtliga medlemmar, utan hafva skiljaktiga meningar uttalats, för hvilka jag nu anhåller få redogöra.

Reservation
af konter-
amiralen
Dyrssen.

1) Konteramiralen *Dyrssen* anförde afvikande mening beträffande marinöfverläkarens pensionsålder, som han ansåg böra bibehållas vid den nuvarande.

Reservation
af professor
Åkerman.

2) Professor *Åkerman* anförde följande afvikande mening:

»Olikheten i militärtjänstgöringen till lands och till sjöss gör sig gällande för all personal, således äfven för läkarna. Full likställighet i uppgifter och tjänsteåligganden för läkarna i armén och i marinen kan därför aldrig ernås. Bägge tjänstegrenarna ha sina förmåner och sina olägenheter, och vid fråga om inträde i resp. tjänstegren har en läkare förutom lön och avancemang äfven att taga i betraktande personlig böjelse och läggning samt tillfälliga omständigheter beträffande ledig befattning o. s. v.

»Marinläkarna äro sammanförda till en kår, arméläkarna äro — äfven efter omorganisationsförslaget — anställda vid visst truppförband; de förra alltså mera rörliga, de senare mera fasta. Man kan ha olika uppfattning om företrädena och olägenheterna af ena eller andra organisationen, men för egen del anser jag, att hvardera vapnets läkare fått den organisation, som bäst passar för resp. tjänsteförhållanden.»

»När sakkunniga därför — — — tala om de svårigheter, som möta marinläkaren — i förh. till arméläkaren — kan jag icke till alla delar gilla framställningen.»

»Arméläkarnas löne- och tjänstgöringsförhållanden äro till väsentliga delar oförändrade sedan 1875.»

»Marinläkarkåren är endast 8 år gammal. I densamma ha få eller inga vakanser yppats, under det att sådana blifvit allt tätare bland arméläkarna, i all synnerhet inom de lägre graderna.»

»Ökade vakanser, skärpt och förlängd tjänstgöring — såsom följd af den nya härordningen — ha framtvingat åtgärder för en omorganisation af arméns läkareförhållanden; några sådana skäl för ändring af marinläkarkåren kunna icke anföras. Marinläkarna ha f. n. bättre lönevillkor än arméläkarna. Tillämpas omorganisationsförslaget för arméläkarna, ombytas rollerna. Däraf uppstår fara för marinläkarkårens rekrytering.»

»Sakkunniga ha framhållit 'att en full likställighet med arméns läkare i till ansvar och göromål jämställda befattningar beträffande marinläkarkåren måste anses väl grundad'. Men de ha icke — såvidt jag förstår — i tillämpningen följt detta uttalande beträffande förslagets detaljer. Äfven de fast anställda marinläkarna — utom chefen — ha f. n. aflöning, som utgår i form af lön och ålderstillägg. Förslaget stryker ålderstillägget för förste marinläkare, som i stället får 1,100 kronors högre begynnelselön, och minskar de 2 ålderstilläggen för marinläkare af 1:a graden med 200 kronor för hvardera; i stället ökas begynnelselönen med 1,000 kronor. Samma slutaflöning kunde ernås, om förstnämnda grad fått behålla sitt ålderstillägg och lönen ökats med 500 kronor, och nästan enahanda förhållande hade inträdt beträffande sistnämnda grad, om ålderstilläggen behållits oförändrade och samma summa (500 kronor) tillförts lönen från och med inträdet i graden. Intet hindrar att vid nästa lönereglering ålderstillägget (nu afförda 600 kronor) återkommer för förste marinläkare, och att de nu minskade ålderstilläggen för marinläkare af 1:sta graden på nytt höjas till 500 kronor. För egen del kan jag på grund af allt detta icke se att förslaget bringat en definitiv och tillfyllestgörande lösning af spørgsmålet om marinläkarnas aflöningsförhållanden vid jämförelse med arméläkarnas — sådana dessa uppställts i förslaget om fältläkarkårens omorganisation. Enligt min tanke finns det icke mer än ett enda sätt att definitivt reglera dessa förhållanden, det nämligen som gör aflöningsvillkoren lika och ensartade för marinläkarna och för arméläkare — för såvidt som omständigheterna medgifva detta. Annars blir det aldrig slut på jämkningsanspråk, som ena gången utgå från arméns och andra gången från marinens läkare.»

»Det är sagdt, att det är svårt att finna exakta motsvarigheter emellan befattningarna inom de bägge kårerna, samt att kårernas olika organisation skulle lägga hinder i vägen för tillämpningen af samma aflönings-system. Jämte öfriga sakkunniga för fältläkarkårens omorganisation har jag — — — — yttrat, att organisationen och aflöningsförhållandena beträffande arméns läkare icke lägga något hinder i vägen för tillämpning af ett nytt system (såsom kår ordnade arméläkare); på samma sätt kan jag nu våga påstå, att marinläkarnas system (kår) icke för-

nuftigtvis bör kunna hindra, att lika aflöningsförmåner — med arméläkarnas — tilläggas tjänster, som med hänsyn till åligganden och ansvar kunna anses jämställda och likvärdiga. I detta ligger ingen omorganisation af marinläkarkåren.»

»Enligt min tanke bör det därför vara så att marinläkarkåren omfattar vissa tjänster, som tilldelas samma aflöning och andra förmåner som föreslagits skola utgå för fördelningsläkare, vissa andra tjänster som jämnställas med regementsläkare, vissa andra tjänster, som erhålla de för äldre bataljonsläkare föreslagna aflöningsvillkoren, samt vissa andra, som skola jämnställas med yngre bataljonsläkares, på det att lika villkor må inträda för marinens som för arméns läkarpersonal.»

»Nedanstående detaljförslag fyller sålunda — bättre än föreliggande förslag — fordran på likställighet emellan de bägge vapnens läkare.»

»De tre tjänsterna såsom förste marinläkare föreslås af de sakkunniga skola tilläggas fördelningsläkares lön och öfriga förmåner.»

»Förste marinläkaren i Karlskrona har, med hänsyn till att vår största flottstation är förlagd dit, med hänsyn till personalens storlek och därvarande läkares antal, samt med hänsyn till ställningen såsom deras främste, full motsvarighet med fördelningsläkare. Förste marinläkaren i Stockholm har motsvarande ställning som men mindre numerär än den förut nämnde; bosatt i hufvudstaden åligger det honom att uppehålla marinöfverläkartjänsten, då dess innehafvare är tjänstledig eller frånvarande; en blifvande flottökning torde mestadels komma att förläggas hit. På grund af allt detta tror jag det vara berättigadt, att ifrågavarande tjänst erhåller samma lön och förmåner som fördelningsläkare.»

»Äfven den tredje befattningen såsom förste marinläkare — innehafvaren bosatt i Vaxholm — föreslås skola tilläggas fördelningsläkares villkor. Om så sker kommer marinläkarkåren att ha 3 fördelningsläkartjänster på 36 fast anställda läkare; proportionen blir 1:12. Armén har föreslagits skola erhålla 168 fast anställda läkare; proportionen i armén blir 1:28. Alltså mer än dubbelt så stora utsikter inom marinen som inom armén för läkare att avancera till befattning såsom fördelningsläkare. Innan Vaxholms kustartill.-reg. öfverfördes till marinen (1906 års riksdags beslut), var nämnda tjänst regementsläkarbefattning. I Boden och Karlsborg, samt beträffande Gottlands trupper har ingen fördelningsläkartjänst kunnat motiveras. Hvarken med hänsyn till förste marinläkares i Vaxholm ställning och åligganden, eller på grund af den styrka som i fred är samlad där, eller på grund af därvarande läkares antal och uppgifter (i allt tre läkare af hvilka förste marinläkaren är en), finner jag grundade skäl att för Vaxholms och Oscar-Fredriksborg tillstyrka, hvad jag

icke kunnat anse befogadt för landtfästningarna och Gottland. Jag anser därför, att nämnda tjänst *icke* bör tilläggas fördelningsläkares lön och öfriga inkomster. Däremot anser jag skäligt att denna tjänst, liksom före 1907, bör erhålla samma aflöning, som i omorganisationsförslaget för fältläkarkåren föreslagits för regementsläkarbeställning.»

»Äfven den del af förslaget, som angår marinläkare af 1:a graden, kan jag icke biträda. Det ger 1,000 kr. högre begynnelselönen åt marinläkaren än åt bataljonsläkaren — något som otvifvelaktigt bör underlätta rekryteringen af marinläkarkåren — men lämnar icke full slutaflöning i likhet med för regementsläkartjänst föreslagna, alldenstund dagaflöning och inkvarteringsbidrag hela tiden förbli oförändrade. Flertalet arméläkare beräknas ernå regementsläkares lön och pension; marinläkare af första graden ernår visserligen samma pension (genom ålderstilläggen) men aldrig samma lön. Äfven dessa förhållanden göra i min tanke förslaget mindre lyckligt.»

»Om de 12 tjänsterna såsom marinläkare af 1:a graden uppdelas i tre lika stora grupper, och om första gruppen (de fyra äldsta) tillägges regementsläkares aflöning, andra gruppen (de fyra näst äldsta) erhåller äldre bataljonsläkares aflöning, samt den tredje gruppen (de fyra yngsta) tillerkännes yngre bataljonsläkares aflöning, torde full likställdhet i inkomst med arméläkare vara förverkligad.»

»Om nuvarande förste marinläkartjänsten i Vaxholm ställes främst inom första gruppen, skulle fem aflöningsrum (denna tjänst och de fyra äldsta) tilldelas regementsläkarförmåner inom den del af kåren, som innefattar marinläkare af 1:a graden. På så sätt får marinläkarkåren 8 regementsläkar- och högre -aflöningar mot 8 lägre (bataljonsläkar)-aflöningar för de 16 fast anställda, d. v. s. lika befodringsutsikter som inom armén. Med detta aflöningssätt vet anslagsbeviljande myndighet en gång för alla, hur stor summa som skall utgå till denna del af kåren, något som icke låter med samma säkerhet beräkna sig, då löneförbättringen skall utgå i form af ålderstillägg.»

»Ingen af dessa tjänsters nuvarande innehafvare kommer att lida minskning i tjänsteinkomst, om här föreslagna aflöningssystem bifalles och tillämpas. Samtliga marinläkare af 1:a graden erhålla — i tur och ordning — lön och pension till samma belopp som regementsläkare i armén.»

»Marinläkarna af 2:a graden föreslås skola erhålla 300 kr. mer i årligt arfvode än de extra bataljonsläkarna. Detta finner äfven jag vara berättigadt, alldenstund de i genomsnitt få göra sex veckors längre tjänst årligen. Mot förslagets 13,50 kr. dagligen vid tjänstgöring till sjöss har jag

heller intet att invända. Däremot gillar jag icke förslaget att de vid tjänstgöring i land skola erhålla 7 kr. de första 30 dagarna och sedan 13 kr.»

»Extra bataljonsläkare föreslås skola erhålla dagarfvode vid tjänstgöring inom egen bostadsort 4 kr., utom egen bostadsort 8 kr. Jag anser att marinläkare af 2:a graden, som tjänstgör i land, till alla delar är jämställd med extra bataljonsläkare, som tjänstgör utom egen bostadsort, och hemställer därför att den förstnämnda under ifrågavarande förhållanden jämväl måtte erhålla dagtraktamente å 8 kr. (vid tjänstgör. i land). Genomsnittstiden för sådan tjänstgöring är beräknad till 35 dagar årligen och kräfver:

enligt min hemställan (8 × 35) = 280 kr.

» sakkunnigas . . . (7 × 30 + 5 × 13) = 275 »

alltså generellt sett samma aflöning. Det är icke på grund af sparsamhetshänsyn utan på grund af likställighetshänsyn som jag här gör nyssnämnda hemställan. Men dessutom kan jag icke ansluta mig till de skäl, som sakkunniga anfört för sin mening rörande denna angelägenhet.»

»Om de föreslagna arfvodena å 1,000 kronor till fem arméläkare (4 i Boden och 1 i Vaxholm—Oscar-Fredriksborg) vinna beaktande, synes ett dylikt anslag jämväl böra utgå till den å Oscar-Fredriksborg stationerade marinläkaren af 1:a graden (yngre läkaren vid Vaxholms kustartilleriregemente). Genom ett förbiseende tyckes detta arfvode ha tillförts (föreslagits för) förste marinläkaren, bosatt i Vaxholm.»

»Under enahanda förutsättning kunna talande skäl anföras för att arfvode jämväl utgår för tjänstebefattningen såsom läkare på Kungsholms fort. Tjänsten ger icke tillfälle till praktik och förefaller vara både svår och omfattande. Läkarna i Färösund och Elfsborg kunna icke anses berättigade till särskildt arfvode.»

»Sakkunniga ha föreslagit, att i Stockholm bosatt marinläkare af 2:a graden må kommenderas till biträde åt marinöfverläkaren mot dagarfvode å 7 kr. (7 × 365) = 2,555 kr. årligen.

»I slutligt förslag ang. fältläkarkåren ha däri deltagande sakkunniga föreslagit ett årligt arfvode å 1,500 kr. att utgå till adjutant hos öfverfältläkaren.»

»På samma sätt föreslår jag, att ett arfvode å 1,500 kr. årligen måtte tilldelas den marinläkare af 2:a graden, som kommenderas till biträde hos marinöfverläkaren.»

»Kostnaden för det förslag till aflöning af fast anställd läkarepersonal — chefen oafsedt — som jag uppgjort, framgår af nedanstående, hvarvid för jämförelses skull sakkunnigas förslag utföres:

Sakkunnigas förslag:

1 förste marinläkare	
lön	4,500
dagaflöning	1,825
inkvart.	600
	Summa 6,925
2 d:o	13,850
	Summa 20,775
1 marinläkare af 1:a graden	
lön	3,400
dagaflöning	1,460
inkvart.	400
	Summa 5,260
11 d:o	57,860
	Summa 63,120
1 ålderstillägg (efter 5 år)	300
1 ålderstillägg (efter 10 år)	300

Totalkostnad 83,895

Eget förslag:

1 förste marinläkare	
samma siffror	
samma summa	
	6,925
1 d:o	6,925
	Summa 13,850

13,850

Grupp I.

1 marinläkare af 1:a graden	
lön	4,000
dagaflöning	1,825
inkvart.	600
	6,425
4 d:o	25,700
	Summa 32,125

Grupp II.

1 marinläkare af 1:a graden	
lön	3,400
dagaflöning	1,460
inkvart.	400
	5,260
3 d:o	15,780
	Summa 21,040

Grupp III.

1 marinläkare af 1:a graden	
lön	2,400
dagaflöning	1,460
inkvart.	400
	4,260
3 d:o	12,780
	Summa 17,040

För denna del 70,205

Totalkostnad 84,055

»Den stat, jag uppgjordt för dessa bägge grader af marinläkarkåren, kommer sålunda att med 160 kr. årligen öfverskrida sakkunnigas, om nämligen *ålderstilläggen icke medräknas*. Enligt förslaget skall marinläkare af 1:a graden emellertid åtnjuta intjänt ålderstillägg. I 1911 års stat äro fem sådana upptagna (Johnstone 2, Hammarström 1, Nilson 1, Segerstedt 1). Med tillämpning af sakkunnigas förslag vill detta säga att 1,500 kr. (300×5) bör läggas till slutsumman 83,895 kr. hvarför *de sakkunnigas förslag faktiskt kommer att blifva 1,340 kr. dyrare* — i denna del — än det af mig uppgjorda.»

»I sakkunnigas förslag är uppfördt 24 ålderstillägg å 300 kr. till marinläkare af 1:a graden = 7,200 kr., mitt förslag är icke baserad på

alderstillägg till fast anställd marinläkare; under sådana förhållanden är det tydligt, att sakkunnigas förslag kan komma att med omkring 7,000 kr. öfverstiga det af mig tillämpade.»

»Då, såsom förut visats, dagarfvode för läkare, som biträder marin-öfverläkaren kräfver 2,555 kr. årligen, och arfvode (såsom jag föreslagit) för samma ändamål kräfver 1,500 kr., så uppstår genom mitt förslag en besparing af 1,055 kr., hvilken jämväl vid kostnadsberäkningen bör komma detsamma till godo.»

»Under hänvisning till hvad här ofvan blifvit anfördt torde påståendet att mitt förslag komme att kräfva större kostnad än sakkunnigas förslag icke kunna upprätthållas.»

»Det är emellertid icke därför att mitt förslag blir några tusen kr. billigare, utan därför att det — såvidt möjligt — likställer armé- och marinläkarnas aflöning och öfriga villkor, som jag nödgas vidhålla detsamma och anse det värdt beaktande.»

»Då det är föreslaget att regementsläkare skall erhålla stadgad pension efter 30 tjänsteår och 60 lefnadsår — med rätt till 3 respitår, föreslår jag att jämväl innehafvarna af de fem aflöningarna bland marinläkarna af 1:a graden som tillhöra grupp I (äldste läkaren vid Vaxholms kustartillerireg. samt de 4 äldsta marinläkarna af 1:a graden) måtte tillerkännas enahanda rättighet (deras pensionsålder ökas från nu stadgade 55 till 60 år).»

»Angående den rang, som nu tillkommer marinläkarkårens olika grader, innebär mitt förslag ingen ändring, och angående den jämkning, som — för den händelse det vinner beaktande — framdeles till äfventyrs kan tänkas böra ifrågakomma, torde departementschefen kunna vidtaga lämplig åtgärd.»

3) Doktor *Kjellberg* har afgifvit följande yttrande:

Särskildt
yttrande af
doktor *Kjell-*
berg.

»Utan att framställa några särskilda yrkanden ber jag att i afseende å de sakkunnigas motivering i tvenne punkter få anföra följande.»

»Sedan undertecknad numera haft tillfälle att närmare öfverskåda de vid försvarsställningen Vaxholm—Oscar-Fredriksborg fast anställda läkarnas uppgifter och inbördes tjänsteförhållanden, så har jag funnit mig nödsakad frånträda den uppfattning rörande behöfligheten af ett extra arfvode af 1,000 kronor till regementsläkaren vid Vaxholms grenadjärregemente, som uttalats i det jämväl af mig underskrifna förslaget angående fältläkarkårens omorganisation, och anser mig sålunda icke kunna tillstyrka ifrågavarande arfvode.»

I afseende å den vid Vaxholm—Oscar-Fredriksborg tjänstgörande förste marinläkaren har jag endast med tvekan biträdt ofvan framställda förslag angående hans aflöningsförmåner. Jag kan nämligen icke finna

denne läkares tjänsteåligganden i fredstid vara af samma omfattning och betydelse som motsvarande befattningshafvares i Stockholm och Karlskrona, men då de sakkunnigas uppdrag icke innefattat en omorganisation af marinläkarkåren utan endast utredning och förslag rörande aflönings- och tjänstgöringsvillkoren för nämnda kår, samt då någon aflöningsgrad mellan förste marinläkare och marinläkare af 1:a graden med intjänat ålderstillägg icke synts mig lämpligen kunna inordnas i det nu framlagda förslaget till stat för marinläkarekåren, så har jag funnit mig böra biträda förslaget, att den i Vaxholm tjänstgörande förste marinläkaren erhåller samma aflöningsförmåner som motsvarande befattningshafvare i Stockholm och Karlskrona.»

Marinförvaltningen har i sitt ofvannämnda utlåtande den 18 nästlidna februari anført, att ämbetsverket icke hade något att erinra mot de sakkunnigas förslag utom beträffande pensionsåldern för marinöfverläkaren, i hvilket afseende ämbetsverket anslöte sig till den af konteramiralen Dyrssen anförda särskilda mening. *Marinförvaltningens utlåtande.*

På grund däraf hemställde marinförvaltningen, att nådig proposition måtte framläggas för Riksdagen att, med godkännande af stat för marinläkarkåren i enlighet med de sakkunnigas förslag, för tillämpning af sådan stat höja anslaget till aflöning för flottans kårer och stater med 23,800 kronor.

Marinförvaltningen har därjämte uttalat, att ehuru utgifterna från anslaget till ålderstillägg vid tillämpning af den nya staten komme att nedgå, på sätt de sakkunniga beräknat, ämbetsverket icke ansåge sig nu böra ifrågasätta ändring af detta anslags belopp.

De tillkallade marinl.-sakkunniga hafva, på sätt framgår af ofvan lämnade redogörelse, varit ense därom, att aflöningsförmånerna för marinläkarna, med undantag af marinöfverläkaren, böra förbättras, för den händelse den föreslagna omorganisationen af fältläkarkåren komme till stånd. Denna mening har omfattats jämväl af marinförvaltningen; och finner afven jag densamma välgrundad. *Departementschefens yttrande.*

I fråga om de sakkunnigas förslag till ny lönestat har professor Åkerman i vissa punkter uttalat afvikande meningar. En öfversikt af och jämförelse mellan majoritetens bland de sakkunniga förslag, som biträdts af marinförvaltningen, samt professor Åkermans reservation ger vid handen följande.

Samtliga sakkunniga föreslå för förste marinläkare enahanda aflöningsförmåner, som i förslaget till omorganisation af fältläkarkåren upptagas för fördelningsläkare. Majoriteten af de sakkunniga vill bibehålla det nu-

varande antalet förste marinläkare. Professor Åkerman, hvilken anser att den läkarbefattning vid Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning, som nu bestrides af en förste marinläkare, bör uppehållas af en marinläkare af 1:a gr., föreslår fördenskull en minskning af förste marinläkarnas antal från 3 till 2 samt en motsvarande ökning af antalet marinläkare af 1:a gr.

Beträffande marinläkarna af 1:a gr. har majoriteten ansett, att dessa i fråga om begynnelseaflöning böra likställas med äldre bataljonsläkare enligt organisationsförslaget för fältläkarkåren, samt att dem borde under den fortsatta tjänstetiden beredas löneförhöjning, på sätt äfven nu sker, genom erhållande af ålderstillägg, hvarigenom de med bibehållande af samma dagaflöning och inkvarteringsersättning som bataljonsläkare skulle efter tio års tjänst i graden komma upp till enahanda lön, som föreslagits för regementsläkare. Professor Åkerman håller däremot före, att marinläkarna af 1:a gr. böra uppdelas i tre särskilda löneklasser, däri aflöning skulle utgå såsom för respektive regementsläkare, äldre bataljonsläkare och yngre bataljonsläkare föreslagits.

I fråga om marinläkarna af 2:a gr. äro samtliga sakkunniga ense därom, att begynnelsearfvodet bör utgå med 300 kronor mera än hvad som föreslagits för extra bataljonsläkarna vid armén, hvaremot dessa marinläkare skulle komma i åtnjutande af endast ett ålderstillägg, medan de extra bataljonsläkarna skulle erhålla två dylika. Äfven angående storleken af sjöaflöningen till marinläkarna af 2:a gr. hysa alla de sakkunniga samma mening. Men medan majoriteten hemställer, att till dessa marinläkare vid tjänstgöring i land skall utgå, förutom dagtraktamente à 7 kronor under hela tjänstgöringstiden, ett dagarfvode om 6 kronor för tiden utöfver 30 dagar, hvilket sistnämnda dagarfvode dock icke skulle utgå vid tjänstgöring i marinförvaltningen, förordar professor Åkerman, att dagarfvodet i nämnda fall bör beräknas i likhet med hvad som föreslagits för extra bataljonsläkare vid tjänstgöring utom egen bostadsort eller till 8 kronor om dagen för hela tjänstgöringstiden.

Hvad angår marinläkarstipendiaterna anse samtliga sakkunniga, att dessa böra erhålla stipendium och särskild ersättning vid tjänstgöring i land i likhet med fältläkarstipendiaterna. Äfven beträffande sjöaflöningen till marinläkarstipendiaterna råder ej någon skiljaktighet bland de sakkunniga.

Samtliga sakkunniga föreslå, att en i Stockholm bosatt marinläkare af 2:a gr. må kommenderas till biträde åt marinöfverläkaren. Majoriteten bland de sakkunniga hemställer, att den sålunda kommenderande må komma i åtnjutande af särskildt arfvode à 7 kronor om dagen, hvaremot professor

Åkerman uttalat den mening, att dylikt afvode till ifrågavarande läkare bör bestämmas till samma belopp, eller 1,500 kronor årligen, som föreslagits för en adjutant hos öfverfältläkaren.

Slutligen förorda de sakkunnigas majoritet, att ett särskildt arfvode å 500 kronor måtte tillerkännas den marinläkare af 1:a gr., som placeras å Oscar-Fredriksborg. Under förutsättning att de föreslagna arfvodena å 1,000 kronor till fem arméläkare vinna beaktande, anser professor Åkerman, att arfvoden af samma storlek böra utgå ej mindre till nämnda läkare å Oscar-Fredriksborg utan äfven till den å Kungsholmsfort tjänstgörande marinläkaren.

För egen del finner jag förslaget att förste marinläkarna i lönehänseende böra likställas med fördelningsläkare vara väl grundadt. De sakkunnigas majoritet synes mig på ett öfvertygande sätt hafva motiverat sin mening att den främste i Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning tjänstgörande marinläkaren fortfarande såsom hittills bör innehafva samma tjänstegrad och aflöningsförmåner som förste läkarna vid flottans stationer d. v. s. vara förste marinläkare på stat. Härvid önskar jag särskildt framhålla, att då enligt de sakkunnigas förslag rörande gemensamt upprätthållande af läkarvården vid Vaxholms kustartilleri- och grenadjärregementen, hvilket förslag torde i hufvudsak böra genomföras, den främste marinläkaren inom fästningen är afsedd att i viss mån utöfva befälsrätt öfver regementsläkaren vid grenadjärregementet, äfven denna omständighet talar för att han innehar högre tjänstegrad än nämnde regementsläkare. Jag ansluter mig sålunda till den uppfattningen, att det nuvarande antalet förste marinläkare bör bibehållas.

Såsom framgår af professor Åkermans särskilda yttrande, har hans förslag om uppdelning af marinläkarna af 1:a graden i tre särskilda löneklasser, motsvarande regementsläkare samt äldre och yngre bataljonsläkare vid armén, hufvudsakligen grundats å fordran på likställighet emellan läkarna vid armén och marinen. Berörda likställighet synes mig dock ej böra tillmätas en afgörande betydelse, därest ett genomförande däraf skulle för den ena eller andra försvarsgrenen medföra anordningar, som med hänsyn till där förefintliga förhållanden ej skulle vara nyttiga eller lämpliga. På sätt de sakkunnigas redogörelse öfver marinläkarnas af 1:a gr. tjänsteåligganden utvisar, bestrida de befattningar, som äro sinsemellan sidoordnade. Från organisationssynpunkt är sålunda den föreslagna uppdelningen icke påkallad. En dylik uppdelning skulle dessutom från aflöningssynpunkt, enligt min mening, medföra beaktansvärda olägenheter. Då de nuvarande marinläkarna af 1:a gr. äro tämligen jämnåriga, skulle införandet af särskilda löneklasser bland dem antagligen medföra, att flera af dem icke

före pensionsålderns inträdande skulle nå upp i den högsta löneklassen. I framtiden kan ju olikheten i åldern blifva större mellan dåvarande befattningshafvare. Men om denna relativt fåtaliga tjänstegrad, hvarifrån jämförelsevis få befordras vidare, uppdelas i särskilda löneklasser, torde i hvarje fall ej kunna undvikas, att befordringarna till högre löneklass blifva synnerligen ojämna, så att dylik för den ene inträffar vid en relativt tidig ålder men för den andre vid en långt senare ålder. Det nu för denna grad tillämpade, af de sakkunnigas majoritet bibehållna aflöningssystemet med en för alla gemensam grundlön, hvartill efter vissa års tjänst i graden komma lönetillägg, bereder däremot samma utsikter till löneförbättring för alla, hvilket i detta fall får anses rättvist och billigt. Jag finner därför detta aflöningssystem härvidlag väl värdt att fortfarande tillämpas. De sakkunnigas majoritet synes mig äfven på lämpligt sätt hafva beräknat de af dem föreslagna löneförmånerna för marinläkarna af 1:a gr.

Professor Åkerman har i sin reservation framhållit, att om de 3 förste marinläkarbefattningarna bibehölles, marinläkarkåren hade 3 fördelningsläkartjänster på 36 fast anställda läkare eller 1 på 12. Då armén föreslagits skola erhålla 6 fördelningsläkare bland 168 fast anställda läkare, blefve motsvarande proportion där 1 på 28, hvadan utsikten att avancera till befattning med fördelningsläkares tjänsteställning skulle vid marinen blifva dubbelt så stor som vid armén. Härvid bör emellertid icke förbises, att befattningar, motsvarande regementläkartjänster, icke finnas och ej heller, enligt min mening, böra inrättas inom marinläkarkåren och att sålunda utsikterna därstädes att avancera till befattning med regementsofficers grad äro betydligt mindre än vid armén.

I fråga om det enhälliga förslaget till arfvode och ålderstillägg åt marinläkare af 2:a gr. har jag intet att erinra. I likhet med de sakkunnigas majoritet anser jag, att då marinläkarstipendiater vid tjänstgöring i land synas likasom fältläkarstipendiater böra tillerkännas, förutom dagtraktamente om 7 kronor under hela tjänstgöringstiden, ett dagarfvode om 6 kronor för tiden utöfver 30 dagar, enahanda förmåner böra utgå till marinläkare af 2:a gr. För dem kan icke lämpligen årlig maximitid för tjänstgöring fixeras, såsom för de extra bataljonsläkarna föreslagits. Vid sådant förhållande framstår såväl det högre begynnelsearfvodet å 1,800 kronor som äfven det förhöjda dagarfvodet under den årliga tjänstgöringstiden, hvars afslutning ofta ej låter sig på förhand beräkna, såsom en välbehöflig ersättning för den betydande rubbning i lefnadsförhållanden och enskild praktik, som vederbörande läkare sålunda måste underkasta sig.

Hvad de sakkunniga enhälligt föreslagit i fråga om aflöningsförmåner till marinläkarstipendiater får jag jämväl biträda.

Att en marinläkare af 2:a gr. kommenderas att året om biträda marinöfverläkaren, anser jag vara af behofvet påkalladt. Med hänsyn till att denna tjänstgöring säkerligen kommer att kräfva afsevärd tid dagligen, kan jag ej finna annat än att den sålunda kommenderade bör komma i åtnjutande af ett dagarfvode af 7 kronor, såsom de sakkunnigas majoritet föreslagit.

Såsom jag redan anført, synes mig ett gemensamt upprätthållande af läkarvården vid Vaxholms kustartilleri- och grenadjärregementen böra genomföras i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de sakkunnigas förslag. Då under sådan förutsättning den å Oscar-Fredriksborg tjänstgörande marinläkaren af 1:a gr. skulle erhålla ökadtt arbete samt han jämväl äger ringa möjlighet till enskild verksamhet, anser jag behof föreligga att tillerkänna honom ett särskildt arfvode. Detta torde lämpligen böra bestämmas till 500 kronor, på sätt de sakkunnigas majoritet föreslagit. Däremot finner jag ej skäl förorda dylikt arfvode åt annan marinläkare.

I likhet med de sakkunniga anser jag särskildt önskvärdt, att ekiperingshjälp må kunna beredas dem, som utan att förut hafva varit stamanställda utnämnas till marinläkare af 2:a gr. i flottans reserv, hvarför de sakkunnigas förslag i detta afseende af mig biträdes. En anvisning för detta ändamål skulle rätteligen hafva sin plats under ett anslag för marinläkarkåren i flottans reserv, men då ett dylikt anslag ej finnes och icke synes mig böra för detta särskilda behof uppföras, torde berörda anvisning kunna inrymmas plats i staten för marinläkarkåren.

Hvad beträffar de sakkunnigas af konteramiralen Dyrssen likväl icke biträdda hemställan att pensionsåldern för marinöfverläkaren måtte höjas till 62 år med rättighet för honom att därutöfver kvarstå i 3 år, torde skäl förefinnas för ett dylikt framflyttande af pensionsåldern; men då bestämmandet af pensionsåldern för marinöfverläkaren synes äga samband med fastställandet af sådan ålder för öfverfältläkaren samt sistberörda fråga nu icke föreligger till lösning, läser med upptagande af ifrågavarande förslag tillsvidare böra anstå.

I öfverensstämmelse med hvad chefen för landtförsvarsdepartementet förut denna dag till statsrådsprotokollet uttalat beträffande den rätt till verksamhet utom tjänsten, som bör tillkomma arméns läkare, anser jag att, i och med tillämpande af de ifrågasatta förbättrade aflöningsvillkoren för marinläkarkåren, de i löneförbättringen inbegripna marinläkare, som innehafva fullmakter å sina beställningar, eller förste marinläkare och marinläkare af 1:a gr., väl böra såsom hittills icke vara underkastade någon in-

skränkning i rätten att utöfva enskild läkarpraktik, men att däremot frågan om behörighet för sådan läkare att jämväl innehafva annan tjänstebefattning eller ock anställning hos verk eller bolag bör — i likhet med hvad för närvarande finnes för en del andra statens löntagare stadgad beträffande ledamotskap af bolags styrelse m. m. — underställas Kungl. Maj:ts pröfning i hvarje särskildt fall.

I likhet med marinl.-sakkunniga anser jag, att nuvarande tjänsteinnehafvare å marinläkarkårens stat böra, för åtnjutande af föreslagna ålderstillägg, äga rätt tillgodoräkna sig den tid, de tjänstgjort i sin innehafvande grad.

Chefen för landtförsvarsdepartementet har äfven förordat, att bland villkor och bestämmelser för åtnjutande af de ifrågasatta nya aflöningsförmånerna för arméns läkare måtte inrymmas föreskrifter, att ordinarie militärläkare skulle vara skyldig ej mindre att bestrida läkarvård och till militärläkarbeställning hörande undervisningsskyldighet vid militärskola, utbildningskurs och truppafdelning, som förlagts till det truppförband, hvilket läkaren tillhör, samt för dit kommenderade enskilda personer, än äfven att i förläggningssorten jämte utöfvandet af egen befattning under vissa förutsättningar tillfälligt bestrida läkartjänst ej mindre vid annan till armén hörande trupp än äfven vid marinen.

Gällande reglementsbestämmelser bereda möjlighet att inom hvar och en af marinens särskilda delar, flottan och kustartilleriet, ordna läkarvården med tillgodoseende af de beaktansvärda önskemål, hvilka legat till grund för de af chefen för landtförsvarsdepartementet beträffande läkarvården vid armén sålunda föreslagna regler.

Däremot saknas föreskrifter, hvarigenom ett lämpligt samarbete mellan dels flottan och kustartilleriet, dels ock marinen och armén för ömsesidigt biträde vid läkarvårdens bestridande å samma förläggningssort skulle kunna anordnas. Bestämmelser i sistberörda hänseenden synas mig därför vara af behovet påkallade.

Beträffande skyldigheten för marinläkaren å Oscar-Fredriksborg att biträda vid läkarvårdens uppehållande vid Vaxholms grenadjärregemente torde jämväl föreskrift böra meddelas af innehåll, motsvarande hvad chefen för landtförsvarsdepartementet föreslagit beträffande regementsläkaren vid nämnda regemente.

Ehuru behovet för marinen att under fredstid för sin personal taga civila sjukhus i anspråk är mycket ringa och förändring i detta förhållande ej synes vara att förvänta, torde dock vara lämpligt att, i likhet med hvad chefen för landtförsvarsdepartementet föreslagit i fråga om arméns läkare, stadga skyldighet för en hvar, som tillhör marinläkarkåren, att vid å för-

läggningsorten beläget civilt sjukhus, där personer, tillhörande marinen, finnas intagna, fullgöra den tjänstgöring, som Kungl. Maj:t kan finna godt bestämma.

Enligt nuvarande reglementsbestämmelser äro marinöfverläkaren, förste marinläkarna och marinläkarna af 1:a gr. berättigade att åtnjuta semester årligen, marinöfverläkaren och förste marinläkarna under en och half månad samt öfriga under en månad, då sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske; och synes mig någon förändring i dessa bestämmelser icke böra göras.

Då tjänsteinnehafvare vid marinläkarkåren icke genom förbehåll i utfärdade fullmakter och förordnanden eller annorledes äro förpliktade att underkasta sig ändringar i aflönings- och tjänstgöringsvillkor, torde dylik tjänsteinnehafvare, som tillträder sin befattning före tillämpningen af den ifrågasatta nya aflöningsstaten, äga bestämma, huruvida han skall öfvergå å denna stat eller icke. Särskild föreskrift att anmälan om sådan öfvergång skall göras inom viss tid före tillämpningen af samma stat lärer därför böra meddelas.

På grund af hvad jag sålunda anført får jag i underdånighet hemställa, det tacktes Eders Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen att

dels godkänna följande aflöningsstat för marinlärkarkåren att tillämpas från och med år 1912:

Antal.		Kronor.	öre.	Kronor.	öre.
1	Marinöfverläkare:				
	lön	6,000	—		
	dagaflöning à 6 kronor i 365 dagar .	2,190	—	8,190	—
1	Förste marinläkare:				
	lön	4,500	—		
	dagaflöning à 5 kronor i 365 dagar .	1,825	—	6,325	—
2	D:o	—	—	12,650	—
1	Marinläkare af 1:a graden:				
	lön	3,400	—		
	dagaflöning à 4 kronor i 365 dagar .	1,460	—	4,860	—
11	D:o	—	—	53,460	—
	Arfvode till en marinläkare af 1:a graden, placerad å Oscar-Fredriksborg	—	—	500	—
16				85,985	—
20	Marinläkare af 2:a graden, arfvoden à 1,800 kronor	—	—	36,000	—
10	Marinläkarstipendiater, stipendier à 900 kronor	—	—	9,000	—
	Dagtraktamente till marinläkare af 2:a graden och marinläkarstipendiater un- der tjänstgöring i land, förslagsvis . .	—	—	5,000	—
	Inkvarteringsbidrag, förslagsvis	—	—	7,400	—
	Ekiperingshjälp till marinläkare af 2:a graden, som utan föregående anställ- ning vid stammen utnämnts i reserven, förslagsvis			1,000	—
	Summa kronor	—	—	144,385	—

Anmärkningar:

1:o. Marinläkare af 2:a graden och marinläkarstipendiat erhålla, då de äro kommenderade till tjänstgöring i land, förutom dagtraktamente à 7

kronor under hela tjänstgöringstiden, ett dagarfvode om 6 kronor efter fullgjord tjänstgöring i land eller till sjöss under samma kalenderår af sammanlagdt 30 dagar, hvilket sistnämnda dagarfvode dock icke utgår vid tjänstgöring i marinförvaltningen.

2:o För marinläkare af 1:a graden ökas lönen efter 5 års tjänstgöring i samma grad med 300 kronor och efter 10 års sådan tjänstgöring med ytterligare 300 kronor.

För marinläkare af 2:a graden ökas arfvodet efter 5 års tjänstgöring i samma grad med 300 kronor.

3:o. Marinöfverläkare, förste marinläkare och marinläkare af 1:a graden, som icke åtnjuta fri bostad i kronans hus, erhålla inkvarteringsbidrag med ett efter år räknadt belopp af:

Marinöfverläkaren	1,200 kronor
Förste marinläkare vid Stockholms station . . .	1,000 »
D:o d:o vid Karlskrona station eller å kustposition	600 »
Marinläkare af 1:a graden vid Stockholms station eller i Göteborg . . .	500 »
D:o d:o vid Karlskrona station eller å kustposition	400 »

4:o. Skulle det i staten bestämda antalet marinläkare af 2:a graden icke finnas fulltaligt, må de arfvoden, som i följd därpå sakna innehafvare, till så stor del, som erfordras, användas till aflöning af ett vakanserna bland marinläkarna af 2:a graden motsvarande antal marinläkarstipendiat.

5:o. De båda sjukhusläkarna vid Karlskrona station åtnjuta hvardera ett arfvode af 500 kronor från anslaget till sjukvård för marinen;

dels godkänna följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att med befattning såsom förste marinläkare eller marinläkare af 1:a graden icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat eller uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, så framt ej uppå därom gjord framställning och efter pröfning att ifrågavarande tjänst, uppdrag eller befattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen såsom marinläkare Kungl. Maj:t finner tjänsten, uppdraget eller befattningen kunna få tillsvidare mottagas och bibehållas;

att med afseende å förhöjning af aflöningen efter viss tids innehafvande af en och samma tjänst tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor, beträffande marinläkare af 1:a graden, att innehafvaren under mera än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller på grund af förordnande annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och under villkor, beträffande marinläkare af 2:a graden, att innehafvaren med godt vitsord fullgjort den honom under ifrågavarande fem år anbefallda tjänstgöring vid marinen, samt för andra förhöjningen, där sådan för marinläkare af 1:a graden äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, som för sådan tjänsteinnehafvare ofvan angifvits, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda aflöningsförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande tjänsteinnehafvare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från det han till tjänsten utnämndes eller förordnades;

att en hvar, som tillhör marinläkarkåren, skall vid tjänstgöring i land, vara skyldig att, enligt de närmare föreskrifter Kungl. Maj:t meddelar, inom förlägningsorten och å därstädes befintligt fartyg för kortare tid utan särskild godtgörelse uppehålla jämte egen befattning äfven annan militär läkartjänst, vare sig denna omfattar personal vid flottan, kustartilleriet eller armén;

att den marinläkare, som tjänstgör å Oscar-Fredriksborgsfort eller vid i dess närhet förlagd trupp af kustartilleriet skall vara skyldig att jämte egen befattning utan särskild godtgörelse bestrida läkartjänst vid Vaxholms grenadjärregemente i enlighet med de närmare bestämmelser, som Kungl. Maj:t meddelar; samt

att en hvar, som tillhör marinläkarkåren, skall vara skyldig att vid å förlägningsorten beläget civilt sjukhus, där personer, tillhörande marinen, finnas intagna, fullgöra den tjänstgöring, som Kungl. Maj:t kan finna godt bestämma;

dels förklara,

ej mindre att, med undantag af marinöfverläkare, en hvar, som med eller efter 1912 års ingång tillträder befattning vid marinläkarkåren, skall vara pliktig att i hvad honom rör underkasta sig nyssberörda villkor och bestämmelser,

än äfven att de förutvarande innehafvarna af nu ifrågavarande befattningar, hvilka icke före viss angifven tidpunkt anmäla, att de vilja

underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner;

dels ock för tillämpning af omförmälda aflöningsstat i riksstaten för år 1912 höja anslaget till aflöning för flottans kärer och stater, hvilket nu utgör 5,725,947 kronor samt uti den till Riksdagen innevarande år afgifna statsverkspropositionen med en föreslagen höjning af 82,872 kronor beräknats till 5,808,819 kronor, med ytterligare 23,800 kronor eller sålunda i riksstaten för år 1912 uppföra ifrågavarande anslag med 5,832,619 kronor.

Denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla; ock skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, en vid detta protokoll fogad bilaga utvisar.

Ex protocollo:

Elis Rahmn.
